

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

69. évfolyam

14. szám

1979.

január 18.,

csütörtök

Ára:

80 fillér

A minőségjavítás
érdekében

Új üzem a Szegedi Konzervgyárban

Amennyire a mezőgazdasági nagyüzemek vezetői sikertelen év után nemegyszer joggal hivatkozhattak a mostoha időjárásra, úgy a „be-lőlük élő” konzervgyárak szakemberei is magyarázhatják a termelési terv — udvariasan mondva — szerényebb teljesítését. Kevesebb zöldség, gyümölcs termett, kevesebb jutott a gyárnak, kevesebb nyersanyagból viszont nem lehet több árut előállítani. Az alapképlet világos még akkor is, ha egyes részletein vitatkozhatnának a szakemberek. A kedvezőtlen év végül is azt jelentette a Szegedi Konzervgyárnak, hogy több mint 100 millióval maradtak le az 1978-ra előírt tervek teljesítésétől.

A múlt évi nyersanyaghiányt legszembetűnőbben a paradicsom mutatja, amelyből a felvásárlásra tervezett négyezer vagonnyi mennyiség helyett csupán három-ezer került a konzervgyárba. Ezt a kiesést igen szerény mértékben, de ellensúlyozta, hogy paradicsompaprikából viszont jelentős mértékű többletermés volt. Árufelleg ebből a zöldségtételeből nem keletkezett, a gyár minden felajánlott mennyiségét átvett a termelőktől, akik részben előtisztítás után szállították Szegedre. Ebben az időszakban szinte paradicsompaprika-kampányt rendezve teljes erővel állították a feldolgozásra, s lecsónak, salátának, pürének készítették el a paprikát, amelynek elsősorban az NSZK-ban jó piaca van.

Szeged — és hal. Ezt a gondolatátársítást az útkönyvekhez szokott ember természetesen érzi, s elcsodálkozik, ha azt hallja, a Szegedi Konzervgyár bajait tetézte, hogy tavaly halból is kevesebbet dolgozhattak fel. Pedig így igaz, még akkor is, ha a betétker-gondolkodásnak teljesen megfelelő tényről mellé írjuk: az ország-szerte közkedvelt szegedi halászléből a tervezett mennyiség elkészült. Ellentmondásról szó sincs, a magyarázat abban rejlik, hogy a konzervgyár legtöbb halkészítményéhez tengeri halra van szükség. Tavaly a tengeri hal importja vérszegényebb volt, s egyúttal a hazai „haltermésből” sem jutott elegendő a gyárba, mint azt Rósa László főmérnök elmondta.

A gondok ellenére és közepette azonban a vállalat dolgozói és szakembereidája nagy erőfeszítéseket tett a minőség javítása érdekében. Mind munkaszervezéssel, mind belső fejlesztéssel, gépezéssel igyekeztek a feldolgozást, áruelőkészítést korszerűsíteni. Sikertelen elérni, hogy a beérkező nyersanyag a korábbi években felvásárlóknál jobb, feldolgozásra alkalmas minőségben, tisztábban kerüljön a gyárba. Növelték a termelékenységét és egyben sok munkás átirányítását is lehetővé tették az üvegzáró gépek beállításával.

A Szegedi Konzervgyár az 1979-es évben a tavalyinál tíz százalékkal nagyobb termelési értéket irányzott elő. Ez pontosabban annyit

tesz, hogy a tavalyra tervezett kívánják elérni. A gazdaságosság a fő kérdés ebben az évben is, épp ezért a konzerviparban elkezdődött az exporttermékek értékelmező felülvizsgálata, a szegedi gyárban pedig ugyanezt végzik a belföldi termékek gazdaságosságát, korszerűségét ellenőrizendő. Várhatóan ennek hatására megszüntetik egyes konzervek gyártását, így például a vagdalt hús fölött is megkondul a vészharang.

Nem úgy a töltöttkáposzta-konzerv esetében, amely a múlt évben „rajtolva” meghódította a külföldi piacot, s az idén csak azért nem készítik a tavalyi száz vagon dupláját (ennyire is lenne bevő), mert nincs rá kapacitás. Ennek megváltoztatása érdekében tett — eddig eredménytelen — erőfeszítéseket a gyár vezetése.

A termelés növelését segíti elő az a beruházás, amely az idén fejeződik be: para-

dicsomfeldolgozó épül. Az új üzem részben már a tavalyi szezonban is termelt, s 1979 első félévében teljes kapacitással indulhat benne a munka. Ekkor az 1977. évi mennyiségnek a háromszorosát dolgozhatják fel.

A szegedi termékeknek 70 százalékát exportálják, s érdekességként említi, hogy a 45-féle készítményük közt több olyan is van, amely valamelyik országban nagy közkeveltségnek örvendő, a hazai fogyasztók viszont nem rajonganak túlzottan érte. Ilyenek például a paradicsompaprikából készült saláták az NSZK, az NDK és Csehszlovákia boltjaiban, a Szovjetunióban pedig „sláger” az uborka- piros paradicsom összeállítású kevert salátá. A szegedi csemege-uborkát viszont mindenütt egyformán kedvelik. Idehaza viszont a legkeresettebbek a paradicsomkészítmények, a halászlé, a zöldbab és a zöldborsó konzervek.

Ünnepi tanácsülés

Üllés nagyközség lett

A megyei tanács 1979. január elsejével Üllés községet nagyközséggé, tanácsát nagyközségi közös tanácsá nyilvánította. Ebből az alkalomból tegnap, szerdán az üllési művelődési házban a nagyközségi közös tanács ünnepi ülést tartott. Az ünnepségen többek között részt vett Tóth Szilveszterné, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, dr. Perjesi László, a Csongrád megyei tanács elnöke, Nagy László, a megyei pártbizottság osztályvezető-helyettese, Jáhnai László, a szegedi járási pártbizottság első titkára, dr. Kiss Imre, a szegedi járási hivatal elnöke és ott volt a nagyközség országgyűlési képviselője, Juratovics Aladár is. Az ülést Nyáriné Tajti Anna, Üllés nagyközségi közös tanács elnöke nyitotta meg, majd dr. Perjesi László mondott ünnepi beszédet.

Előjáróban szólt az államigazgatás korszerűsítéséről, a tanács törvény jelentőségéről, a településfejlesztés eredményeiről. Hangsúlyozta, hogy a széles körű de-

A gyorsan fejlődő Üllésen kétszintes társasházak is épülnek

centralizáció eredményeként több mint kétszáz hatóság jogkörrrel növekedett a tanácsok önállósága és a községi tanácsok nagy része kapott elsőfokú építési, ipari, kereskedelmi jogosítványt. A megye 41 községi tanácsa között 31-nél helyben intézi a lakosság építési ügyeit. A területszervezésben országosan is történtek változások, megszűnt kilenc járás, kilenc település városi, míg tíz község nagyközségi rangot kapott. Ezt követően beszédében kitért arra, hogy mit jelent a nagyközségi rang. Szólt arról, hogy a nagyközségi szervezet szélesebb körű önállóságot és nagyobb hatáskört biztosít. Ennek révén lehetőség nyílik arra, hogy a lakosság kommunális szükségleteit városi színvonalat megközelítően lássák el és a helyi, területi erőforrásokat tervszerűbben, hatékonyabban használják fel. Csongrád megyében 1970-től nyolc kiemelt település kapott nagyközségi rangot, így Üllés a kilencedik. A nagyközségek intenzíven fejlődnek és szerepüknek megfelelően biztositják a lakosság ellátását. Ez a településszervezeti forma bevezetése szabályozott hatott Csongrád megye településfejlesztési politikájára is. Ezt követően ismertette Üllés-Forráskút közös tanács nagyközség helyi és szerepét a megye tanács-hálózatában.

Üllés és Forráskút lakóinak száma 5600, és mindkét helyen a lakosság többsége a mezőgazdaságban dolgozik. Amíg Forráskúton a mezőgazdasági jelleg csaknem egyértelmű, addig Üllésen a mezőgazdaságban dolgozók aránya ma már 60 százalék alatt van. Biztos megélhetést ad a Haladás Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, amely eddig négy alkalommal nyert el a Kiváló Szövetkezet címet. A két község határában működő térszervezetek munkáját a tájörzet átlagát.

A megyei tanács elnöke foglalkozott Üllés fejlettségéről, színtjéről, szólt arról, hogy a nagyközség összevont rendezési tervvel rendelkezik, és most készítik a társasházépítési tervdokumentációt. A község fejlődési szempontjából kiemelkedő jelentőségű a több szintű szövetkezeti társasházépítési akció megszervezése. Ehhez kedvezőek a feltételek. A kiépített gázhálózat vezetékai a

gázhálózat vezetékai a

gázhálózat vezetékai a

gázhálózat vezetékai a

gázhálózat vezetékai a

nagyközségben megközelíti a nyolc kilométert. Egyébként a belterületen a gázvezeték kiépítettsége 57 százalékos, s a lakások 80 százalékában gázzal fűtenek. Jól halad a villamosítás is, a villanynyal ellátott lakások aránya Üllésen 75, Forráskúton 60 százalékos. A fejlődés szempontjából jelentős volt a IV. ötéves terv beruházásai, amikor is elkészült több mint 8 kilométer vízvezeték-hálózat, átadták a 25 férőhelyes óvodát, Elkészült Forráskúton az orvosi rendelő, az óvodai konyha, az iskolai könyvtár, bővítették a gyógykezelőházat. Az V. ötéves terv eddigi időszakában kétféle millió forintot költöttek a községfejlesztésre. Ennek révén a község lakosságát megközelítően 1,2 millió forint támogatást nyújtott. A lakosság egyre szélesebb körben kapcsolódott be a községpolitikai cselekvések megvalósításába. A két községben tavaly a társadalmi munka értéke 13 millió forint volt. Javult a kereskedelmi ellátás is, az elmúlt öt évben hálózati fejlesztésre, korszerűsítésre 7,3 millió forintot fordítottak. Megfelelő a közlekedési helyzet, az utak állapota kielégítő, személyes és teherszállítás feltételei elegendőek. A közművelődést mindkét helyen jól működő és felszerelt művelődési házak biztosítják.

A megyei tanács elnöke nemcsak az eredményekről, hanem azokról az elképzelésekről is beszélt, amelyek garantálják a település további dinamikus fejlődését. A nagyközséggé való nyilvánítás a lakosság érdekeit szolgálja, és a két település, de elsősorban Üllés fejlődését mozdítja elő.

Végül dr. Perjesi László a nagyközségi tanács elnökének átadta a megyei tanács alapító oklevelét.

A tanácskozáson felszólalt Dudás Kálmán megyei tanács tag, Ocskó Lajos, a község közös pártvezetőségi titkára, valamint Martinusz József pedagógus. Sándor Tibor, a forráskúti-üllési Haladás Tsz elnöke, Juhasz László iskolaigazgató — valamennyien tanács tagok — és az eddigi eredményekről szóltak. Juratovics Aladár hozzászólásában az összefogás sikereit méltatta.

A nagyközségi közös tanács a megváltozott helyzetnek megfelelően rendszeresen módosított és kiegészítette a szervezeti és működési szabályzatot.

Téli energiaellátásunk

Intézkedések ésszerűbb takarékosagra

Energiafogyasztásunk csúcspontja a tél, amelynek első felében a szélviharok miatt vezetékszakadások okoztak ugyan átmeneti üzemzavarokat, ellátási nehézségeket, de energiahiány miatti korlátozásra nem volt szükség. Az országos energiagazdálkodási hatóságtól kapott felvilágosítás szerint a hideg évszak második felében is kiegyensúlyozott ellátásra lehet számítani, feltéve, hogy az időjárás sem teremt a szokásostól lényegesen eltérő, szélsőséges helyzetet. Villamos erőműveink a folyamatos ellátáson túl általában egyhónapos tüzelőanyag-készlettel rendelkeznek, s az ország távfűtő műveinek tartalékai is megfelelő biztonságot nyújtanak a zavartalan fűtésre és melegvíz-szolgáltatásra.

Energiaellátásunknak több mint a fele az Országos Köolaj- és Gázipari Tröszt vállalatain múlik, amelyeknek dolgozói példamutató alaposággal készültek fel a télre, s a hideg ellenére folyamatosan, tehát szombaton és vasárnap is teljesítik, sőt túlteljesítik napi terveiket, s így megfelelő mennyiségben és minőségben zavaralanul látják el gázzal és fűtőolajjal az ország erőműveit, üzemait, a járműparkot és a háztartásokat egyaránt.

Szénbányászaink a terven felüli szombat-vasárnapi munkával segítséget nyújtanak ahhoz, hogy az importból átmenetileg lassabban érkező tüzelőanyagot hazai termékekkel pótolhassák a TŰZEP-telepek. Szükség esetén a lakosság zavartalan ellátása érdekében az állami tartalékokból is gondoskodnak a pótlásról.

Hazai erőforrásaink túlenergiaellátásunk stabilitását az alapozza meg, hogy a Szovjetunió — amely ener-

giainportunknak mintegy 90 százalékát adja — a leghidegebb napokban is zavartalanul, az ütemezés szerint szállította és szállítja az energiahordozókat, a villamos energiát, a földgázt, a kőolajat és a kőolajtermékeket egyaránt. Már megkezdődött az orenburgi földgáz üzemszerű szállítása is a KGST-országok közös beruházásában épített vezetéken. Ebben az évben 1,6 milliárd köbméter földgázt kapunk az orenburgi vezetékrendszeren át.

Hazai energiatermelésünk növelésének lehetőségei szűkösek, s így a szükséges kielégítésben mindinkább a behozatalra kell támaszkodnunk. Ebben az évben már meghaladja az 50 százalékot az ország energiainportja, s a következő években is távolabban is a felhasználás bővülésével tovább nő ez az arány. A nemzetközi és a hazai prognózisok szerint tovább növekedik az energiahordozók világpiaci ára, s az energetikai beruházások költsége egyaránt. Ezért népgazdaságunk alapvető érdekke, hogy ésszerű takarékos-sággal csökkenjen az energiaigény növekedési üteme. Ennek érdekében több központi intézkedésre is sor került. Egyebek között az idei népgazdasági tervben előírt feladatoknak megfelelően kidolgozzák az ország 50 nagyvállalatának éves energiafelhasználási tervét.

Az országos energiagazdálkodási hatóság több fontos intézkedés előkészítésére dolgoz ki javaslatokat. Sok lehetőség mutatkozik az elektromos energia ésszerű, takarékosabb felhasználására. Különösen sok energiát pazarol az elektromos fűtés. Egy kilowattóra elektromos energiából — amit az erőművek általában 3000 kalória felhasználásával állítanak elő — a felhasználó csak 1000 kalóriát használhat fel a fűtésre. Ezért a lakosság számára a gázfűtés sokkal ésszerűbb és takarékosabb megoldás, mint az elektromos fűtés. A gázfűtés mellett a szénfűtés is egy ésszerű és takarékos megoldás, amelyet a lakosság is egyre inkább választ. A szénfűtés mellett a szénfűtés is egy ésszerű és takarékos megoldás, amelyet a lakosság is egyre inkább választ.

nek elő — a felhasználó elektromos fűtőberendezése már csupán 800 kalóriát hasznosít melegítésre az áramtermelésben és -szállításban keletkező veszteségek miatt. Am a fogyasztási igények ellátása érdekében minden újabb kilowattóra előállításához és továbbításához még az igény kielégítése előtt hét évvel 50 ezer forint be-beruházás szükséges. Ezért új rendelkezést készítenek el, amely szerint felülvizsgálják az elektromos fűtőberendezések gyártását, forgalmazását. Intézkednek arról is, hogy a vállalatoknál és intézményeknél megszüntessék a hőszigetelés alkalmazását és más energiahordozóval váltsák fel az elektromos fűtést.

A tanácsokkal közösen intézkedést készítenek elő arról, hogy a közbiztonság és a járműforgalom biztonságának veszélyeztetése nélkül a közvilágítás egy részét korábban kikapcsolják, s ne egész éjszaka legyenek teljes fényben az áruházak és kirakatsorok sem. A világításához szükséges áram takarékosabb felhasználása érdekében vizsgálják a nyári időszakban bevezetésének lehetőségeit is. Az ésszerűbb takarékosagra a távfűtés is sok lehetőséget kínál. A jelenlegi körülmények az, hogy minimum 20 fős hőmérséklet legyen a távfűtéssel ellátott lakások szobáiban.

Az energiatakarékoság természetesen nemcsak néhány központi intézkedésen múlik, és nem is kampánykérés. Egész társadalmunknak fontos érdeke: az ésszerű takarékosággal hozzájáruljon a felhasználás mérsékeltebb növeléséhez, amellyel az ellátás is lépést tarthat, hogy energiahiány ne akadályozza előrehaladásunkat, s ne kerüljön sor kényszerű korlátozásokra. (MTI)

Magyar kulturális delegáció Belgrádban

● Belgrád (MTI)

Dr. Marczali László kulturális miniszterhelyettes vezetésével kedd éjszaka magyar küldöttség érkezett Belgrádba a magyar–jugoszláv kormányközi kulturális vegyes bizottság első ülésére.

A küldöttség szerdán, tegnap délelőtt megkezdte tárgyalásait a Bozsidar Manics, a Szerb Köztársaság kulturális titkára vezette jugoszláv delegációval.

Dr. Marczali László szerdán megbeszélést folytatott Krszto Bulajiccsal, a szövetségi oktatási, kulturális és tudományos-műszaki együttműködési bizottság elnökével is.

RÁDIÓTELEX

A SPANYOL KÜLÜGYMINISZTER MOSZKVÁBAN

Andrej Gromiko, a Szovjetunió külügyminisztere szerdán délután megkezdte tárgyalásait Marcelino Oreja Aguirre spanyol külügyminiszterrel, aki a szovjet kormány meghívására hivatalos látogatásra érkezett Moszkvába. Oreja egyébként az első spanyol külügyminiszter, aki a Szovjetunióba látogat.

KHOMEINI FELHÍVÁSA

Khomeini Ajatollah, a franciaországi száműzetésben élő iráni vallási vezető tegnap felhívást intézett minden iráni állampolgárhoz, hogy csatlakozzanak a sah által kinevezett Bakhtiar-kormány megdöntését célzó harcához. Kérdésre válaszolva Khomeini szövegében közölte, hogy „48 órán belül megalkul” a vallási vezető ideiglenes kormánya. Khomeini kijelentette „semmiképp sem járulna hozzá az amerikai megfigyelőberendezések üzemeltetéséhez”, mivel „Irán nem lesz egyetlen ország kémfőhadiszármazéka sem”.

TOVÁBB TÁMAD A TÉL LENGYELORSZÁGBAN

Lengyelországban az utóbbi napok sűrű hóesése ismét megnehezítette a vasúti és elsősorban a közúti forgalmat. Közel húsz ezer dolgozó és több mint kétezer gép bevetésével, állandó munkával járható állapotban tartják az első- és másodrendű utakat, de az ingadozó hőmérséklet, az óránként változó viszonyok miatt felhívják a gépkocsivezetőket, hogy óvatosan hajtsanak, mert az utak síkossága számos balesetet okozott. Az ország déli részén szerdán reggel mínusz 18 fokot mértek.

VIZSGÁLAT

A GUAYANAI TRAGEDIA ÜGYÉBEN

A guayanaei kormány végre úgy döntött, hogy vizsgálatot indít a Népek Tempoma elnevezésű székta jonestowni tragédiája ügyében. A kabinet egész napos ülés után jutott arra a döntésre, hogy az államfő bizottságot nevez ki az ügy kivizsgálására. Az ország közvéleménye a székta tagjainak tömeges öngyilkosságát óta erősen követeli a vizsgálót.

BIZALOM

MÁRCIUSIG?

A sztrájkhelyzetről tartott rendkívüli vita végén a brit alsóház 24 fős többséggel jóváhagyta a munkáspárti kormány gazdaságpolitikáját. A biztos többség nem annyira a ház véleményét vagy erőviszonyait tükrözte, mint a nacionalista pártok szándékát, hogy a március 1-i népszavazásig ne hagyják bukni a kormányt.

Befejeződött Leonyid Brezsnyev bulgáriai látogatása

● Szófia (MTI)

Leonyid Brezsnyev, az SZKP KB főtitkára, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének elnöke tegnap, szerdán délelőtt baráti látogatásának befejeztével elutazott Bulgáriából. A szovjet párt- és állami vezetőt a szófia nemzetközi repülőtérén Todor Zsivkov, a BKP KB első titkára, a bolgár államtanács elnöke búcsúztatta.

Leonyid Brezsnyev Todor Zsivkov meghívására feleségével együtt öt napig tartózkodott baráti látogatáson Bulgáriában. Az SZKP KB főtitkárának kíséretében Bulgáriában tartózkodott Konsztantyin Csernyenko, az SZKP KB Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára is.

Szerdán Szófiából hazaérkezett Leonyid Brezsnyev.

Kambodzsában megbukott a maoista modell

APN-kommentár Peking kalandorpolitikájáról

● Moszkva (MTI)

Most, amikor a kambodzsai népi forradalmi tanács erőfeszítéseket tesz, hogy helyreállítsa a nép jogait és szabadságát, újjálessze a termelést, az iskolát és a kórházak tevékenységét, Pekingben siránkoznak a „tragikus” kambodzsai változások, a „külföldi beavatkozás”, a „regionális hegemonizmus terjeszkedése” miatt.

A kínai vezetés mindezen szponzort próbálja leplezni, hogy a legdurvábban beavatózott Kambodzsába belügyeibe, saját hegemonista törekvéseinek érdekében merhetetlen szenvedést, zúdulást a kambodzsai népre. A kínaiak azt a maoista modellt akarták megvalósítani kambodzsai földön, amelyet otthon nem sikerült teljes mértékben ráerőltetniük a népre — emlékeztet rá Viktor Vasziljev, a neves szovjet Kína-kutató.

Pol Poték Kambodzsájában a valóságban is megvalósították az egyenlőséget, megszüntették a fizetést, felszámolták a postai és táviróhálózatot.

A gyerekeket elszakították szüleiktől, az asszonyokat férjüktől. Lerombolták az ősi kultúrát. Ezeket kihozták halálra bírósági eljárás nélkül, az életével fizetett mindenki, aki nem értett egyet a fennálló állapotokkal.

Az elfogulatlan szemlélő ilyen előzmények után könnyen megértheti, hogy a Peking-barát rezsim semmi-

lyen népi támogatást sem élvezett, ezért omlott össze napok alatt. Az ország lakossága a Kambodzsai Nemzeti Egységet felhívására felelt, és elsöpörte a külföldi ráerőszakolt zsarnoki rendszert.

A pekingi vezetés nem akar belenyugodni a kudarcba, és továbbra is azokra a reakciós erőkre számít, amelyek a Pol Pot-rezsim hadseregének maradványaival együtt, kínai tanácsadók vezetésével az őserdőben rejtőznek. Pekingnek ez a kalandorpolitikája Délkelet-Ázsia békéjét és biztonságát fenyegeti. A világ közvéleménye azonban nem fogja megengedni, hogy megzavarják a Kambodzsai Népköztársaság új, szabad és független életét.

Üdvözlő távirat az orenburgi gázvezeték építőihez

● Moszkva (MTI)

Leonyid Brezsnyev, az SZKP KB főtitkára táviratban üdvözlötte az orenburgi kalandorpolitikájú szovjet, bolgár, magyar, lengyel, román, csehszlovák és NDK-beli munkásokat, abból az alkalomból, hogy üzembe helyezték a „Szövetség” gázvezeték fővezetékét és az orenburgi gázkomplexum harmadik egységét. A tá-

A KGST és Magyarország

A fogyasztók javára

A hazai kirakatokat nézve a baráti országok termékeinek gazdag kínálata köszön vissza ránk. A szovjet órák, porszívók, televíziók, az NDK háztartási gépek, konyhafelszerelési eszközök, a lengyel, a bolgár zöldség-gyümölcs konzervek, a csehszlovák háztartási felszerelések — hogy csak néhányat említsünk — a mindennapos életünk természetes, megszokott áruai közül. Ha egyik-másik cikket átmenetileg nem lehet kapni, bizony azokat a hírcikkek között tartjuk számon. De ez fordítva is igaz. A moszkvai, berlini, prágai, varsói áruházakban, szaktüzletekben sok és szép magyar áruval lehet találkozni, amelyek már révóta elnyerték a vásárlók bizalmát.

Szívesen vásárolják

A sokrétű választék arra utal: a szocialista országokban az elmúlt harminc esztendőben sokat tettek az úgynevezett „B” szektor fejlesztése érdekében. Csak néhány jellemző adat. 1950-ben a KGST-tagországok gépipara még csak minimális mértékben gyártott tartós fogyasztási cikkeket. Hűtőszekrényből például mindössze 10 ezer darab készült. Órából 3 millió darabot bocsátottak ki az üzemek. A személygépkocsi-gyártás pedig összesen 97 ezer autót, „büszkélkedett” 1977 végén pedig a szocialista közösség országában 8,5 millió darab hűtőszekrényt, tízmillió darab televíziókészüléket, 42 millió darab karórát állítottak elő. A gazdag választék másrészt viszont azt igazolja az országok közötti kereskedelem lépést tartott a termelés bővülésével. Vagyis, ahogy megjelentek az egy-

re újabb cikkek az egyes országokban, rövid időn belül a partnereknél is lehetett azokat vásárolni. Más kérdés azonban, hogy a dinamikus termelésnövekedés és forgalombővülés ellenére vannak olyan baráti országokból származó import-termékek, amelyekből szívesen vásárolnánk többet a jelenlegi mennyiségekhez képest. Ilyen például a személygépkocsi, vagy az automata mosógép, sztereó rádió. (Személygépkocsiból például a közösség országaiiban 1977-ben összesen kétféle darabot állítottak elő. Hazánk mintegy százezer Ladát, Trabantot, Wartburgot, Polskót, FIAT-ot, Daciát és Moszkvicot importált partnereitől. Hiába volt igény nagyobb mennyiségű behozatalra, az egyik vagy másik korszerű cikkből, az exportőrök nem tudtak többet szállítani a minden piacon jól értékesíthető termékekből. Hasonló a helyzet jó néhány magyar könnyűipari, élelmiszeripari és egyéb fogyasztási cikk esetében is.)

Jó az a szakemberek felvetése, hogy ezek a problémák gyorsabban megoldódnak, ha a korábbi években több gondot fordított volna a szocialista országok a fogyasztási cikkek gyártására a tudatos munkamegosztás fejlesztésére. Miközben a kereskedelmi együttműködésben látványosan előreléptek, a termelési kapcsolatok erősítése elmaradt a lehetőségektől.

Kedvező példák

Kedvező példák — igaz kevés — természetesen ezen a területen is akadnak. A személygépkocsi előállításában — főleg a Lada-knál — a Polskó FIAT-oknál — az érdekelt országok között sokoldalú kooperáció van a részegységek és -alkatrészek gyártásában.

Az élelmiszeripar területén az egyik legfigyelemreméltóbb kezdeményezés a borszakosítási egyezmény, amely 1985-ig érvényes. A részt vevő országok előre egyeztetett, milyen mennyiségű bort kívánnak importálni a partnerektől — köztük hazánktól is. Látni fogjuk az is, hogy megállapodtak a kiszervezésben is — tehát, hogy mennyit exportálunk palackokban, mennyit hordókban. Ez a szerződés előnyös a termelő országoknak, hiszen biztos elhelyezési piacokra építheti terveit. Kedvező olyan szempontból is, hogy a ve-

vők igényének megfelelően felkészülhet a palackozókészítésre. Az importőrök számára kedvező, mert pontosan tudják, hogy az adott évben milyen mennyiségekkel számolhatnak.

A textil- és konfekcióiparban több éves múltat tekint vissza a várható divat közös elemzése, meghatározása. Az itt dolgozott irányzatok hozzásegítik az egyes országok termelői vállalatait ahhoz, hogy folyamatosan, a vevők igényéhez tudjanak igazodni. A fogyasztók nyeresége: gazdagabb lesz az üzletekben a választék, többféle modell közül választhatnak.

Felhasználják az elmaradást

Megtették az első lépéseket a bútortiparban is a szocialista országok szorosabb együttműködése érdekében. A bútortársulások a termelés bővítése óta mindenütt komoly gondot jelentettek, amit csak tökéletesítésből származó importtal lehetett megoldani. A kidolgozott javaslatok szerint, amelyeknek valóra váltása megkezdődött, az érdekelt országok szakosodtak a legkisebb méretű típusok előállítására és már megkezdődött ezekből a termelés is.

A következő időszakban sok és előreláthatóan nem könnyű feladatot kell megoldani, hogy gyors ütemben felszámolják a fogyasztási cikkek termelésében a gyártási-technológiai gyengeségekkel szembe fordított elmaradást. A korszerű munkamegosztásnak megfelelő együttműködésre valamennyi területen sok lehetőség van. Az élelmiszeriparban például az egyik megoldásra való probléma a húsaruk töltéséhez szükséges korszerű fehérje alapanyag „omacolon”-ja. A könnyűiparban ugyancsak valamennyi KGST-tagországot érdekli és érinti a textilipari alapanyaggyártás megnyugtató megoldása.

Ezeknek a programoknak — és természetesen másoknak is — kimunkálását gyorsítja majd az elfogadás előtt álló fogyasztási cikkek termeléséről szóló előprogram. A nagyszabású törvénnyel valóban Magyarország is érdekelt.

Faragó András
(Vége.)

Tóth Béla

Móra Ferenc betűösvényein

56.

Ez a város ünnepelte falai között François Coppée-t, a ti költőtök, aki Petőfit, a magyar szabadság és világszabadság költőjét egyik versében magasztalta. A híd, amely a régi és új Szegedet összeköti, a ti nagy Eiffel mérnököktől alkotása. Városunk legnagyobb körútjának egyik részét Párizs tiszteletére neveztük el, egy másikat Brüsszelre. A mi legnagyobb szabadságósnunk Kossuth Lajos, akit ti is jól ismertek és becsültok, mikor az osztrák hódítók elől Szegedre jött köztársasági kormányával, azt mondotta 1849-ben a város piacán, ahol ma szobra áll, hogy az európai szabadság ügye ebben a városban győz bukk. Valóban akkor a magyar volt az egyetlen nemzet egész Európában, amely mindvégig kitartott a szabadság zászlója mellett, mint ahogy századokon át védte a kelet barbarái ellen a nyugati műveltséget. Franciák, ez a város mindig magyar volt, mióta Árpád népe hazát alapított Európa keletén. Legmagyarabb íróink nyertek ihletet a szegedi földtől és néptől, olyan íróink, akik bármely nemzet, a francia irodalom jelesei között is helyet foglalhatnak.

Ismerjétek meg a magyar népet, és szeretni fogjátok! Ő már régóta méltán szeret és becsül

benneteket, mert úgy tudja, hogy a szabadság és műveltség nagy nemzete vagytok. Ilyen érzellemmel üdvözlő benneteket Magyarország nemzeti fővárosa!

Havas szelek rázzák a kincses ház ablakait, kásás latyok borítják az utcákat, s a január eleji hajnalok olyan sötétek, mint a korán ránk zuhanó esték. Nincs szén, nincs villany. Móra ódivatú ernyős lámpa mellett ül idebent, a csillagászati, kísérleti és egyéb eszközökkel tömött legkisebb szobában.

Ritkán, igazi jókedvében fölparcellázta könyvtári, múzeumi birodalmát, s eldicsekedett vele, kicsoda egy úr ő idebent. Valóságos várúr. Janus Pannoniushoz méltó könyvtára, Mátyáshoz méltó birodalma, vára.

Szavára a holtak megelevenednek, talpon áll a tájban élt, lakott minden nép és nemzet. A csókai Kremenýákból kikerült tűzköves kultúrájú emberiség állatörben, hateres éves hangon huj, huj, hajrázza. Külön csapatokban a jazigok, gótok, kelták, szarmaták, avarok, hunok és magyarok.

Egy mórál szóra testvéri közösségben járnak az üthangszerek, és a vadul fölhangozó kiáltásokra alakuló dallamok között löfögő kortancot, medvehajót csatártancot, róka- és farkasvadászó tűztáncot. Az estéknént gyújtott tüzekből fölzálló boldog szikrák az ég csillagaival állják a versenyt.

Móra meleg tekintetével glédában áll a Dácia és Pannónia között útvonal szegedi stációjában örökös Burgus páncelvértés katonáinak százzal, mögöttük a civilek tarka tömege. Asszonyok, karjukon gyerekekkel, iparosok, fegyvercsiszárok, felcserek, kereskedők.

Külön háptákolnak Móra várúr óhajára a Hunyadiak diadalmas hadjáratainak elesett kato-

nál, Koszovó poljótól, Rigómezőtől Szegedig tartó rajvonulatokban. Dózsa, mint Münchhausen báró hőse, hóna alatt hozza fejét, s úgy cövekkel a vár előtt. Mögötte mazilás seregek. Az első sorok mellén lángoló tetűkkel ég a szegénybélgye.

Es Mátyás híres feketeseregének szétvert csapatai, töredék zászlóaljai gyülekeznek immár ezen a szeles téli hajnalon Móra vára körül. És a török ezredeinek tarka turbániái hullámanak, Lipót keresztjei tömegelnek a vértés lovasok ezredeivel együtt.

S jönnek napóleoni háborúkat járt öreg invalidusok, csakójukról csafatokban lógnak az egykor aranyosan csillogó zsinórzatok. Jelentkeznek a szőregi csatán, a világosi ütközetben elesettek veteránjai. Ezeknek már csak a következő férnek Móra asztalához, de tisztességtudóan bevárják sorukat, míg a két kárbunkulus szem rájuk nem ugyni.

Móra ül a csillagának kinevezett pirinyó szobában, körülötte régi asztrológiai mérőműszerek, távcsövek, aranycsináló lombikok, kemencék, emberkínzóhoz való eszközök, óriás vasfogók, nyakörvek, kalodák, deresek, rézből való szájpécek, sörfa járó szorítók, kizsolt spanyolcsimák, létrás nyújtópádok, csigázó kötelek, szőges korlácsok, előlított puskák, kardok, dardák, szuronyok.

Óreg frászalt mögött ül, lámpája fényörében félig megirt kutyanyelvek, a címfalalon Szeged háborús veszteségeinek számai bogázzanak.

Amíg 1914-ben 1512 rendőri kihágás történt, 1918-ban 4163. Amíg 14-ben 83 válogörben mondták ki ítéletet, addig 13-ban 778 válogörben döntöttek asszonyi hütlenség címen.

(Folytatjuk.)

Intézkedések a közületi személygépkocsik számának csökkentésére

Ötezer szolgáltatókocsit „leállítanak”, ezzel háromezerral csökken a közúti szer-
vek személygépkocsi-állomá-
nya, szűkítik a nyugati gyárt-
mányú kocsik használatá-
nak jogcimeit, anyagilag is
őszöntözik a magánautók hi-
szárolás célú felhasználását és
szigorúbban büntetik a kö-
zúti kocsik jogtalan hasz-
nálóit. Ezekben foglalhat-
tósze a Minisztertanács múlt-
év végi döntése, amely mó-
dcsította a közúti gépjár-
művekről szóló korábbi jog-
szabályt. A közlekedés-
postauyi miniszter és a
munkauyi miniszter ezzel
kapcsolatos, rövidesen megie-
lenő rendeletét ismertette
szerdán Tőzser István, a KPM
főcsatályvezetője.

A Minisztertanács politikai és takarékosági meggondolásokból 1972-ben szaoályozta a közületi szervek személygépkocsi-használatát. Az akkori rendelet elérte célját, hiszen lényegében megszűnt az állomány indokolatlan gyors ütemű növekedése, s a közületi személyautók száma 7700-zal csökkent. Ez másfél milliárd forinttal csökkentette az üzemeltetési költségeit. Az intézkedés ezenkívül lehetővé tette több ezer gépkocsivezető átirányítását más területre és megeremeltette a feltételeket a magángépkocsik hivatalos célú igénybevételeire.

Az 1972. évi rendelkezések elvei a gyakorlatban bevaltak. A végrehajtásban azonban adódott fegyelmezetlenségből és a szabályok megszegéséből eredő hiányosságok. Ezenkívül időközben a feltételekben is végbementek bizonyos változások, így szükségessé vált a korábbi rendelkezések módosítása, újabb követelmények meghatározása.

A módosítás most rendet teremt a szolgáltató-gépkocsik körében. A jogszabály előírja: hagyományos szolgáltató-gépkocsit a jövőben kizárólag baleseti helyszínelés, egészségügyi, közegészségügyi készenlét, gépjárművezető-képzés és közúti ellenőrzés céljából lehet tartani. Ezekhez a feladatokhoz a jelenlegi 7400 szolgáltatógépkocsiból 2400-ra lesz szükség. A fennmaradó ötezer hagyományos szolgáltató-személygépkocsiból kétezer a már említett normamódosításra használható fel, illetve miniszteri tartalékként áll rendelkezésre. A rendelkezés szerint három-ezer hagyományos szolgáltató-személygépkocsi hatósági jelzéseit 1979. december 31-ig le kell adni; ezeket az autótak értékesítik.

Minden olyan leadott szolgáltatási helyett, amely a közületi szerv gépkocsiflományát véglegesen csökkenté, az illetékes miniszter egyse-ri esetben soron kívül két személyautót utalhat ki olyan dolgozóknak, akiknek mun-ka köré szükségessé teszi a személyi tulajdonú gépkocsi rendszeri használatát. Azok-
nak a közületeknek, amelvek a lakossági szolgáltatásukkal összefüggő feladataikat is döntően magángépkocsik be-
kapcsolásával tervezik ellát-
ni, az áttálláshoz ugyancs
biztosítják dolgozóik részére
a szükséges gépkocsikat.

Az addiginál nagyobb érdekeltséget teremtenek az személyi tulajdonú gépkocsik nagyobb arányú közületi célra való igénybevételeéhez. Ennek érdekében az 1972-ben megállapított kilométerenkénti 2 forintra 2,70 forintra emelték a kiküldetésre magángépkocsival utazóknak járó térítés díját. A megváltozott körülményeket figyelembe véve a felügyeleti szer-

vek felülvizsgálják az eddigi átalánydíjak összegét is, amelyet ugyancsak rendeznek majd. A sok helyen eddig is alkalmazott gyakorlatot — amely szerint a hivatalos kiküldetésre saját kocsival utazó dolgozó vasúti tarifa elszámolásra jogosult — most az új rendelkezés is szentesíti, vagyis lehetőség van utazási térítésként a jegy csatlakozása nélküli a vasúti költség felszámítására. A módosított jogszabályba ugyancsak bekerült: közületi szerv lakáspitkéshez és költözökhöz saját dolgozói rendelkezésére bocsátja kedvezményesen üzemi tehergépkocsit, azonban — a korábbiaktól eltérően — a feltételeket és a használati díj összegét kollektív szerződésben vagy helyi szabályzatban kell meghatározni.

A közületi gépjárművezetők létszámának további csökkentését szolgálja, hogy a vállalatok havi 1000—1800 forintos gépjárművezetői pótlékot rendszeresítenek azon dolgozóik — nem gépkocsivezetőik — részére, akik a vállalati személygépkocsit, autóbust, tehergépkocsit maguk vezetik.

Általános szabályként isméli meg a rendelkezés azt az előírást, hogy közöttük üzemi személygépkocsiként tőkés országokból beszerzett, illetve szocialista országokban reprezentatív célokra gyártott autót nem tarthat üzemben. A jogszabály szerint ilyen gépjárművek használatára csak a Külügyminisztérium, valamint — állományának felére — a Külkereskedelmi Minisztérium jogosult, más minisztériumok, közületi szervek, vállalatok ilyen típusú általános célú gépkocsikat nem tarthatnak. Indokolt esetben egy-egy ilyen kocsi engedélyezhető olyan, a népgazdasági szinten legkiemelkedőbb állami intézményeknek, trösztöknek, külkereskedelmi joggal rendelkező „A” kategóriájú vállalatoknak, szövetkezeteknek, amelyek tevékenységéhez az feltétlenül szükséges. A Minisztertanács rendelkezése szerint mindazon szervek, amelyek a felsoroltak alapján nem jogosultak nyugati kocsi üzemeltetésére, valamint ha e gépjárműveiknek kora a kilenc évet meghaladja, korsijaikat 1980. december 31-ig kötelesek leadni. A nyugati gyártmányú kocsik helyett Lada 1500-as és 1600-as típusú autót vásárolhatnak az érintett szervek, vállalatok. Feltételeknek azzal, hogy a közületi szervek protokolláris személygépkocsi-igényének kielégítésére bérelhető reprezentatív kocsi-parkot hoznak létre.

A közületi személygépkocsialomány fenntartási költségeinek csökkentéséhez fűződő népgazdasági érdek érvényesítését is több rendelkezés szolgálja. Így például előírták, hogy a nagyobb gépkocsialományt fenntartó közületi szerveknél a személygépkocsik taxirendszerű üzemeltetését kell megteremteni. Mezővizsgálgák azt is, hogy a lakás és a munkahely közötti kocsihaszna-
latot milyen módon lehetne üzemi gépkocsikról taxira „átváltani”.

Végül a rendelkezés szerint a közületi személygépkocsik jogtalan használatának az eddiginél szigorúbb, a kilométertől függően fokozatosan emelkedő — 5—15 forint — büntetési díjakkal igyekeznek elejét venni.

A közületi szervek gépjárműveiről szóló módosított jogszabály február 1-én lép hatályba. (MTI)

**Németh Károly
fogadta
Milos Jakest**

Németh Károly, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, az Erdő- és a Központi Bizottság elnökségében fogadta a hazánkban tartózkodó Milos Raketi, Csehszlovákia Kommunista Pártja Központi Bizottsága elnökségének póttagját, a Központi Bizottság titkárát.

A szívélyes, eltérési légkörű megbeszélésen részt vett Borbély Sándor, a Központi Bizottság titkára. Jelen volt Stefan Bodnár, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság Budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője. (MTI)

Új kotróhaió

Szerdán befejezték az
szak-magyarországi vízügyi
gazgatóság tiszalöki hajója-
rító üzemében az óránként
harminc köbméter iszap ki-
mélésére alkalmas úszó csá-
ornakotró összeszerelését.

Javult a párttaggá nevelő munka Szegeden

A kommunisták gondja nemcsak az, hogy gazdaságiag évről évre erősödjék az ország, hanem az is, hogy milyen a párttagság utánpótlása, kiket veszünk föl a munkaszervező elcsapatának sorába. Amint a Szeged városi árt-végrehajtóbizottság megállapította, hogy a pártszervekben 1978-ban javult a párttaggá nevelő munka, nőtt a tagfelvétel színvonala. A Politikai Bizottság 1974 júliusi határozata elsősorban az üzemi pártszervezeteket vizsgálta" meg, s ezek főleg munkások körében érték el a figyelemre méltó eredményeket. Annál értékesebbek az a tények, mivel a párttagok jelentkezők iránt társadalmi fejlődésünknek megfelelő követelményeket támasztottak.

Rendszerint a pártcsopordok, az alapszervezetek, a KISZ-szervezetek, sőt néha a szakszervezeti bizottságok, a munkások is kezdeményezték a tagfővételeit. A fiatal, 30 éven aluli munkások rendszerint tartózkodóbbak, de ha pártba lépéssel kapcsolatban megkérdezik őket, szívesen fogadják, sokan örülnek, hogy méltónak tartják őket a párttagságra. Az értelmiség és az alkalmazottak köreiben viszont jellemzőbb az egyéni kezdeményezés.

Jobbann érzik felelősségüket az ajánlók is, tudják, hogy munkájuk korántsem a véget a tagfólvétellel. A főlvetek nagy többsége igen tevékeny, rendszeres társasalmi munkát végez valamelyik tömegszervezetben, a lakóhelyen, vagy a gyárban. A főlvetődjük, munkájuk, aktivitásuk példáuló, egész egyéjségükön látszik, hogy kommunizist akarnak lenni. A vavly Szűzeden 626-an lépők be az MSZMP-be, s ez a szám halajza az 1976. és az 1977. évi főlvetéseket. Különöm, hogy ezúttal is a nagy-cemkek voltak a főlvetélek főrraisai: a munkások 58 százaléát itt vették föl a párt raiba. A minőség javulást jól mutatja az, hogy az párttagok között továbbult a középiskolások és a plomások aránya.

A fölvettek többsége a SZSZ-ben, a szakszervezeteken végzi politikai munkát, de sokan tevékenykednek a szocialista brigádokban is. Sajnos, az új belépők 50 százalékának nincs állami megbízatása, ők azonban

A munkaerő-gazdálkodás egy éve a ruhagyárban

Munkaerő-gazdálkodási akcióprogramot készített 1978-ra a Szegedi Ruhagyár a megyei és a városi pártbizottság állásfoglalása alapján, valamint a helyi sajátosságokat is figyelembe vevő üzemi pártszervek irányelvei szerint. Alapvető főladatként jelezték meg a meglévő munkaerő megtartását, és hatékony foglalkoztatását, a ki- és belépések mérőelkép-
szítését, a munkahelyi légkör javítását az anyagi ösztönzők céltudatosabb alkalmazását.

Sikerült-e mindezt megvalósítani?

A program végrehajtását a ruhagyári pártbizottság által felkért figyelemmel kísérte, amelyről a vállalatvezetőket is beszámoltatta. Az alapszervezetek sokat segítettek a tennivalók ismertetésében, a munkaerő-gazdálkodás ellenőrzésében és a dolgozók közérzetének javításában. A központi gyár pártszervezete

például fölhívták a figyelmet arra, hogy a jelentős, de helytelenül alkalmazott anyagi ösztönzés rontja a közhangulatot, és a munkások kilépéséhez vezet. A szakszervezet bizalmiak hálózata és az üzemi KISZ-bizottság is eredményesen mozgósított a föl adatok végrehajtására. Kiemelendő, hogy a ruhaárvári dolgozók igen aktívak voltak a különféle fórumokon is, több hasznos javaslatot tettek a folyamatos munka, az egyenlőtlen terhelésű reszortok fölülvívsgálatá, a vidékről bejárók munkaidő-kedvezményének újjáértékelése, a rosszul dolgozók felelősségre vonása végett. E sokrétű tevékenység hatására mérséklődött tavaly a létszámcsökkenés, hatékonyabbá vált a foglalkoztatás. *Mintegy 140 embert sikerült így helyettesíteni*, ami többlettermeléssel is járt. Az exportöltőnyöknél elért termelékenységáig-

vulás 23,2, az esőkabátoknál
19 százalékos.

Munkanap-fényképezéssel vizsgálták a műszakon belüli veszteségidőt. Megállapították, hogy a gyártószalagoknál nincs baj, itt közel 1 százalékos volt az időkihaználás. Ellenben a vasalótéremben, a rajzoló szabásmunkánál, a kellettárai dolgozóknál 3,7–5 százalékos idővesztéget tapasztaltak, amit új követelmények fölállításával csökkentettek. Elég jelentős az olyan dolgozók száma, akik távozási engedéllyel több órára kiesnek a termelésből. Sajnos, a munkafegyelmegsértését a vezetők a munkaerőhiány miatt nem gyakran élelik, illetve nem vonják felélességre a mulasztókat. Tavaly csak hat embert bocsátottak el fegyelmivel a ruhagyárból.

Különösen a két műszakos műhelyekben nehéz „megállítani” a munkaerőt. A gyés-
ről visszajövő asszonyok kö-
zül sokan csak egy műszakot
vállalnak – ilyenek 144-en va-
nának jelenleg. A megtar-
tás érdekében a gyár 200 fo-
rintos albertidij-hozzájárulást
ad vidéki dolgozók részére. A
gyes-s-t megszakitó két mű-
szakos női dolgozók havi 600
forint anyagi támogatásban
részesülnek, s kisgyermekük
elhelyezésének gondja is
megoldott a vállalati bölcső-
dőben. Szorgalmazza a
nyugdíjasok foglalkoztatását
is, jelenleg negyven 60 évnél
idősebb ember dolgozik a
gyárban.

Az 1979–80-as esztendő feladatai megkövetelik, hogy a Szegedi Ruhagyár gazdaságsszervező és politikai munkájának középpontjában továbbra is a gazdaságos termékekstruktúra kialakítása, az export dinamikus növelése álljon. A hosszú évek óta

tartó munkaruhagyártás meg-
 szűnik, a felszabaduló ka-
 pacitással értékesebb, nagyobb
 arányú szakmunkát igénylő
 exporttermékeket kell gyár-
 tani. Ennek érdekében igye-
 keznek minél több szakmun-
 kást foglalkoztatni, illetve
 képezni. *Tavly nyáron már*
28-an tettek sikeres szak-
munkúsvizsgát, ebben a tan-
évben pedig 66 férfiszabó és
öt mechanikai műszerész
folytatja tanulmányait. A
ruhaipari szakközépiskolában
az elmúlt két évben 57-en
tanultak, vagy fejezik be ta-
nulmányaikat.

Az 1977. évi központi intézkedések jelentős bérfejlesztést tettek lehetővé a fizikai munkakörökben. Bevezették a műszakpótlékot, ennek azonban elmaradt munkaerő-megtartó hatása. A nő dolgozók — elsősorban családi gondok miatt — viszonylagosan a két műszakos munkarendtől, inkább válladják a kevesebb keresettel járó egy műszakot. Ennek fogva elég jelentős a gyáron belüli fluktuációs igény is, ezért az úgynevezett létszámszerkezeti arányok inkább csak adminisztratív módszerrel biztosíthatók.

A helyzet javítása érdekében szükséges, hogy a párt- és társadalmi szervezetek tovább segítsék a gazdaságvezetőség céljainak elérését. Tovább kell javítani a munkakörülményeket, a szalgamunka szervezését, a vidéki gyáregységeknél a nagyobb arányú szakmunkásképzést, az üzemióvoda-bővítést. Nem nélkülözhető a vezetők munkájának értékelésekor az akcióprogram végrehajtásának ellenőrzése sem.

Közös pályaudvar rekonstrukciója

A felvételi épület rekonstrukciójával megkezdődött a murakeresztúri vasútállomás korszerűsítése. Magyar–jugoszláv államközi megállapodás alapján Murakeresztúron alakítják ki a két ország legújabb közös vasúti határállomását. Célja a földközi-tengeri kikötők felé irányuló és az onnan érkező vasúti rakományok továbbításának meggyorsítása, a szállítási veszteségek csökkentése.

A MÁV jelentős rákordítással korszerű biztosítóbérendezésekkel felszerelt, nagy befogadóképességű rendezőpályaudvart épít Murakeresz-túron, amely akár 20 vonat-párt is fogadhat. A közös határállomás kiakktása jelentősen enyhíti a nagyki-nyszai pályaudvar zsúfoltságát, mert ezután a tranzitvona-toknak ott kell megállniuk.

Trolivezetők az oktatóteremben

A Szegedi Közvetlen Vállalat Külső Pótlás utcai oktatási központjában január elején kezdődött meg az április 29-én záruló induló toltok vezetői tanfolyama. Elméleti ismereteket megismerő órák a BKV szakemberei is kezelték, utána pedig már vezeti oktatásuk is: Gombos Mária maga is megtanult toltok vezetőit, hogy taníthasson. Leendő toltokvezetők, forgalmisták, garázsmesterek ülnek a padokban — néhány hét múlva pedig Budapesten, a BKV kocsiainak volánja mögött. Gyakorlati tanfolyamukat egyenlőre a társvállalatnál rendezik meg, s ott tesznek majd forgalmi vizsgát is.

Falusi életmód

Ha a városi ember falun élő ismerőseivel találkozik, a meginduló beszélgetésben előbb-utóbb előretolakszik a kérdés: hogy éltek, milyen az élet nálatok ott „lent” — esetleg éppen „az isten háta mögött”... S itt rendszerint rövidebb-hosszabb felsorolás következik arról, hogy mi minden épült-készült-szépült az utóbbi években. A felsorolást rendszerint a további tervek és törekvések egészítik ki, majd a megvalósításukban való bizakodás vagy éppen az akadályozó körülmények apprehendálása zárja a beszámolót. Mindezt pedig a városi ember életkörülményeitől — és persze szemléletétől — függően szolidarizáló biztatással elismerőleg, esetleg irigykedve fogadja.

Valóban, a mindennapos társalgási témák fenti közheyes kérdése bizonyos „karriert” futott be az utóbbi évek társadalomtudományi kutatásaiban. Mondhatni, hogy a kutatási gyakorlatban az elsődleges problémák egyikévé lépett elő a „hogyan élünk” kérdése, s általánosabban: az életmód kérdésszövevénye. S ezen belül is izgalmas felfedezésekként kecsegtet a falun élő rétegek életmódjában bekövetkezett és folyó változások vizsgálata. Milyen most falun az élet, milyen a „falusi” élet minősége, milyennek érzékelik azt az ott élők? Ezekre a kérdésekre természetesen kutatások sorozata adhatja csak meg a választ. Azonban néhány — a falvakban élő életmódjelségeinek értelmezését megkönnyítő szempontot jelenleg ismereteink alapján is megfogalmazhatunk.

Elsőként arra kell rámutatnunk, hogy az ország több mint háromszáz falusi települése mind jellege, mind fejlettsége szerint igen tarka képet mutat. E sokféleségben azonban a megközelítőleg azonos életkörülményeket, létfeltételeket — Marx szavával: „létfeltételek egyenlőségét” — nyújtó települések többé-kevésbé csoportosíthatók. E csoportosítás kísérletek — melyeknek tudományosan megalapozott elvei jelenleg éppen kidolgozás alatt vannak — az egymástól megkülönböztethető életkörülményeket nyújtó falvakat különböző típusokba sorolják, melynek eredményeképpen kirajzolódik a települések bizonyos „egyenlőségi rendszere”. E rendszerben helyezhető el azután pl. az aprófalvak a maguk gondjaival (fejletlen háttérágazat, bizonytalan távlatok stb.) az egyik póluson, a 10—15 ezres lakosú, városi rangra áhítozó — hasonló gondokkal küszködő — főleg alföldi nagyközségek a másik póluson. De sajátos csoportot alkotnak az újabb városkörnyékiek elnevezett, a városok agglomerációs gyűrűbe tartozó szatellit jellegű települések erőteljes urbanizációs törekvésekkel, vagy a közlekedési vonalaktól távolabb eső, korábbi

jelentőségüket részben elvesztő községek is. Említhetjük a bányászfalvakat, a folyó menti településeket, és az egyéb, hagyományos jellegüket többé-kevésbé megőrző község típusokat is. Mindezek a településtípusok megközelítőleg azonos életkereteket nyújtanak sajátos milióként hatnak az életmód alakulásában.

A falvak új jellegzetességei kibontakozásának másik iránya az urbanizációs folyamatok felgyorsulásában érhető tetten. Ez — a közfelfogással ellentétben — nem feltétlenül függ össze az iparosodással, illetve az előbbi nem szükségszerűen függvénye az utóbbinak. A mezőgazdasági termelés — mind a „közös”, mind a „háztáji” — új formái, a korszerű termelési rendszerek bevezetése, a kereskedelmi, egészségügyi, adminisztratív-hivatalnoki hálózat fokozatos kiépülése, az egyéb szellemi és értelmiségi munkakörök szaporodása, számos új réteg észrevehető növekedését eredményezte. Sőt, a közvetlen termelésirányítók, új alkalmazottai, szellemi foglalkozási rétegek mellett, éppen az ipari munkásság arányának növekedése a legszembetűnőbb. (A munkások kb. fele ma falvakban él.) Ezek között még az értelmiség számának növekedése a leglassabb folyamat. Mindezek a rétegek munkájuk jellegében, jövedelemszerzési módjukban, tevékenység szerkezetükben, életritmusukban, fogyasztási szokásaikban, a szabadidő-felhasználásukban többé-kevésbé különböznek. Abban viszont megegyeznek, hogy egyaránt korszerű életkörülmények, civilizált életfeltételek megteremtésére törekvesnek.

Mindezek — s az ezeken túli egyéb — az életmódot alapvetően befolyásoló tényezők a jelenleg és a távlatokban is sajátos dinamizmust, sőt gyakran feszültséget is kölcsönöznek a falu életének. Nyilvánvalóan látszik, hogy e törekvések koordinálása nem kis gondot okoz a helyi társadalomban — elsősorban a vezetés számára. De a gondok mellett új lendületet is adhat a falun élő közösségek átszerveződésének az emberi kapcsolatok átrendeződésének kérdése is. Feltehető, hogy a sajátos élethelyzetből szervesen kibontakozó életstílus, életritmus az egyes rétegeknél végül is az „otthonosság” érzületét keltve, a további ígéretes helyi törekvések bázisává válik.

Mindenesetre a különböző vizsgálatok eredményei arra mutatnak, hogy a „falusi” jelző ma már átfogó, várostól megkülönböztethető értelemben is kezd mindinkább túlhaladott szóhasználatná válni — az élet, az életmód vonatkozásában is.

Pál László

Mi újság szomszédainknál?

Tallózás a jugoszláv és román lapokban

Szabadka, 1979

Fontos dokumentumot fogadott el a küldöttök szabadkai testülete: kijelölte a közeptávú terv negyedik évére vonatkozó gazdaságpolitikai célokat. E fontos okmány a figyelmet ezúttal is a jövődelmi viszonyok fejlesztésére, a termelés fokozására helyezi, s szorgalmazza az észszerű befektetéseket, hogy az ágazatokon belül lehetővé váljon a termékek szerkezetének javítása, a magasabb igényeknek megfelelő termékek gyártása.

A termelés az utóbbi két évben (különösen a kiemelt ágazatokban) nagy lendületet vett, s ezt az ütemet ebben az évben tovább szeretnék fokozni.

Csak néhány adatot említünk az idei társadalmi tervből: a társadalmi termelés az iparban 17,5 (!), a mezőgazdaságban 10,5 százalékkal nő. A foglalkoztatottak száma a múlt évi 2,2 százalékhoz viszonyítva négy, a munkatermelékenység hat, a kivétel 11,7 százalékkal emelkedik az általános és a közös fogyasztás a reális anagyi lehetőségeknek megfelelően alakul.

A mezőgazdaság ezúttal is kiemelt helyet kapott a tervben. A cél a belterjes gazdálkodás, a vetésterület szerkezetének megváltoztatása, az értékesebb termékek előállításának nemcsak a mezőgazdaságban, hanem az élelmiszeriparban is. Az AGROS keretében létrehozott, négy újratermelési körzetben pedig az egymás közötti kapcsolatok a jövődelmi viszonyoknak megfelelően kívánják fejleszteni.

Az utóbbi időben felgyorsult a lakásépítés, az Integrál építvállalat ugyanis új eljárásokkal két-három hónappal lerövidítette az építés idejét. A terv szerint ebben az évben Szabadkán 722 lakás épül, 518 társadalmi és körülbelül 174 a magánsektorban. Az építkezéseket továbbra is a Harcosok Szakszervezetének építési osztálya, a Makszim Gorkij utcára, a Sugárútra, továbbá Bajmokra, Csantavérre és Palicsra összpontosítják.

A város ezenkívül örömmel nyugtatja a hírt, hogy ebben az évben végre hozzájárul az Indijja-Szabadka-országátár közötti vasútvonal villamosításához.

A kereskedelmi hálózat januárban új áruházal bővül: megnyílik a felújított és újjáépített Celik műszaki áruház a Matko Vukovic utcában.

Kitüntetés a macedón nyelvű művelő szövetségnek

A macedóniai nyelvű művelő és irodalmi egyesületek szövetségének és a Literaturen

zbor című folyóiratnak átadták a Vörös Zászlós Munkás-érdemrendet, amellyel Tito köztársasági elnök tüntette ki huszonöt éves munkásságuk, a macedón nyelv és irodalom ápolásában, valamint a tanárok szakképzésében elért eredményeinek elismeréseként.

A kitüntetést Krszte Markovszki, a Macedón Szocialista Szövetség elnöke nyújtotta át. S beszédében emlékeztetett arra, hogy a nyelv-művelő szövetség rendkívül szolgálatokat tesz a macedón nyelv népszerűsítésében, úgy, hogy ma már az ország és a világ számos egyetemén tanulmányozzák.

Épül a malom

Bajmokon a közelmúltig nehézségekbe ütközött a gabona szárítása és raktározása. A 10—12 évvel ezelőtt épült régi siló befogadóképessége 600 vagon volt. Fél évvel ez előtt adták át rendeltetésének az újonnan kiépített tárolót és szárítót, amely megfelel a helyi szükségleteknek, s hamarosan korszerűsítik a meglévő malmot is.

A Fidelinka Malomipari Kombínát és a bajmoki Ravnicai Mezőgazdasági-Ipari Kombínát pénzeszközökkel társításával 1977 elején kezdtek meg az új gabona-siló és -szárító, valamint a kiegészítő létesítmények építését. Az 1200 vagon kapacitású siló és a napi 60—70 vagon befogadóképességű szárító fél éve üzemel, s azóta az aratás idején 600 vagon búzát, kukoricátöréskor pedig 900 vagon terményt vettek át. Hosszú idő után megoldódott tehát Bajmokon a búza és a kukorica tárolása és szárítása. A nagy teljesítményű, épülő malom idén már örül.

Tudományos kutatások

Újvidéki ülésén a Tartományi Tudományügyi Öngazgatási Érdekközösség végrehajtó bizottsága legfontosabb napirendi pontjaként megvitatta az érdekközösség ideai munkatervének egyhónapos nyilvános véleményezése nyomán beérkezett kiegészítő és módosító javaslatokat. Ezután véglegesítették és jóváhagyásra a hónap végén összeülő közgyűlés elé utalta a program és a költségvetési terv javaslatát.

A bizottság tagjai megállapították, hogy a programtervezetnek az érdekelt munkaszervezetekben lefolytatott nyilvános megvitatása sok hasznos javaslattal és kezdeményezéssel gazdagította a munkatervet, amelynek elsődleges célja, hogy folytatódjon a társadalom igényeinek és politikájának megvalósítása a tudományos kutatómunka fejlesztésében, elsősorban az 1976—1980. évi időszakra vonatkozó társadalmi fejlesztési terv követelményei alapján. Meg kell tehát határozni a tudományos ágazatok fontossági sorrendjét, hogy a társult munka érdeke az adott gazdasági helyzet és lehetőségek szerint minél inkább érvényesüljön.

Eközben külön nyomatékot kapott, hogy ezúttal — tekintettel a gazdaság jelentős részének alacsony fokú felhalmozási képességére — azok a témák részesüljenek előny-

ben, amelyek a legidősebb termelési és gazdálkodási problémák megoldását segítik elő.

Vízi erőmű próbája

A Cerna-Motru-Tismana hidroenergetikai és energetikai komplexum építőteteleiben fontos esemény történt: a Lunca Larga-i völgyzárógátán át a gyűjtőtó vizét a 7720 méter hosszú Cerna-Motru fő terelőágútba irányították, amelyen keresztül a Motru gyűjtőtóba jutott. A vizet innen a Valea Mare-i erőtelep első hidroaggregátójához terelték, s így a Gorj megyei fontos ipari létesítmény első erőművének az üzempróbák megkezdődtek. A szakemberek megállapítása szerint az első üzempróbák optimális körülmények között és határidőn belül folytak le, s igazolták az építő-szerelő munkálatok, valamint az aggregátok és berendezések kiváló minőségét.

A hidrogénátör — a reális gépgyártmánya — 25 megawattos, per centként 750-es fordulatszámú dolgozik, ami országos viszonylatban is újdonság. A transzformátor és a villamos készülékek a craiovai Electroputere vállalatban készültek. Az erőmű felszerelésének legnagyobb részét román gépgyárakban állították elő.

Bútorgyártás

A toplicai fakitermelő és feldolgozó kombinát munkaközössége egyik Harghita megye legnagyobb gazdasági egységeinek. Három — a toplicai, galócasi és hodosi — ipari üzem tartozik hatáskörébe. A három alegység a termelési profiljának sokoldalúságát és összetettségét is jelképezi, hiszen az erdőktől a késztermékekig nyomomon követhető a fa útja. Harmadikféle termék készül itt, bútort, ajtó- és ablakráma, préselt lemezek, zöldseges-gyümölcsös ládák, különböző méretű fűrészarúk.

Kombinátunk dolgozóinak tevékenységéről mi sem vall meggyőzőbben — mondta Simon Lajos technikus, a terviroda főnöke —, mint a napokban készített gazdasági mérleg. Eszerint az 1978. évi tervfeladatokat már december 15-én teljesítették. Az össztermelésnél 103,6, az árutermelésnél 101,2, a nettó termelési értékénél 101,3, a munkatermelékenységi mutatójánál pedig 100,1 százalékos megvalósításértünk el. Az 1090 lej értékű termelésnél 2,80 lej megakartást könyveltünk el, ami 1 300 000 lejnek felel meg.

A bútorgyártás a kombinát egyik büszkesége. 1979-re már leszerződtek a termelést, s exportra is szállítanak.

Bányászat

Az avasaljai bányászok a ghezuri bányában új szintet tartak fel, és hozzáálltak egy lejtős akna mélyítéséhez. Egyben gondoskodtak az összes munkahelyek megfelelő anyagellátásáról. feltöltés, rakodó- és más gépek beállításával csökkentették a fizikai erőfeszítést. Az ideai feladatokhoz tartozik az energia, a süritett levegő és az üzemanyag fogyasztásának további csökkentése, a faanyag és a fém ésszerűbb felhasználása.

A gyes összegének megállapításáról

S. K.-né szegedi olvasónk néhány évvel ezelőtt szülte meg első gyermekét, aki születés közben meg halt. Tíz év novemberében újból szült. Olvasónk arra kíváncsi, hogy a gyermekgondozási segély összegének megállapításánál az utóbbi született gyermekét első vagy második gyermeknek számíttják-e?

A gyermekgondozási segély összege valóban attól függ, hogy hányadik gyermekről van szó. Hiszen a második gyermek után száz forinttal több jár, mint az első után és a harmadik gyermek után is száz forinttal magasabb a segély összege, mint a második gyermek után. A rendeltetési értelemben az anya első gyermeke után havonta nyolcszáz forint, a második gyermek után kilencszáz forint, a harmadik és minden további gyermeke után ezer forint gyermekgondozási segélyre jogosult.

A mezőgazdasági termelőszövetkezet és szakszövetkezet; notagját, valamint a mezőgazdasági termelőszövetkezet és szakszövetkezet munkaviszonyban álló dolgozó nőit az első gyermeke után hétszáz, a második után nyolcszáz, a harmadik és minden további gyermek

után kilencszáz forint segély illeti meg.

Ikerszülés, vagy ha az anyának több gyermekgondozási segélyre jogosult gyermeke van, a segély mindegyik gyermeke után külön-külön is megilleti. A gyermekgondozási segély összegének megállapításánál az idősebb gyermeket akkor is figyelembe kell venni, ha utánuk az anya még nem kaphatott vagy nem igényelt gyermekgondozási segélyt, illetőleg a segély folyósítása valamilyen oknál fogva megszűnt. E rendelkezés alkalmazása szempontjából az örökbefogadott, valamint a segélyt igénylő háztartásában élő mostoha és nevelő gyermek a vér szerinti gyermekkel azonos elbírálás alá esik. Tehát ezek a gyermekek is beszámítanak a gyermek számba a segély összegének megállapításánál.

A segély összegének megállapításánál figyelembe kell venni a halva született vagy később elhunyt gyermekeket is. Olvasónk első gyermeke megszületett, de néhány órával később meghalt, tehát nem tarthatott igényt gyermekgondozási segélyre, de figyelembe kell venni az előbb ismertetett szabály alapján, így most a második

gyermeke után járó magasabb összegre, vagyis kilencszáz forintra jogosult. Ehhez az összeghez jön még olvasónkat személy szerint megillető százötven forint bérkiegészítés, vagyis összesen 1010 forint összegre lesz jogosult a szülési szabadságot követő időre, gyermeke hároméves koráig.

Dr. V. M.

Az úrállomások jövője

Jevgenyij Hrunov, az ismert szovjet úrhajós véleménye szerint már viszonylag rövid időn belül sor kerülhet „szakosított” úrállomások működtetésére. Ezen az állomásokon az eddigi Szaljut-úrhajók tapasztalatai alapján különleges várakozási műveletek végezhetők majd el. Így például — a súlytalanság körülményeit kihasználva — sorozatosan gátrhatóak lesznek különleges felvezetők, a csapágygyártáshoz szükséges és rendkívül pontos acélgolyók, valamint egyes gyógyszeripari készítmények is.

Hrunov véleménye szerint — amit a Vescernaja Moszkva című lap közölt a legközelebbi jövőben nem elsősorban arra van szükség, hogy növeljék az úrállomások személyzetének létszámát, azok befogadóképességét — bár technikailag már rövid időn belül megoldható az olyan úrállomások összekapcsolása is, amelyekben 25—100 ember befogadására van hely. A Szaljut típusú úrállomások szervizével igen nagy mennyiségű, a népgazdaságban jól hasznosítható adat kerülhet a tudósok birtokába földünk felszínéről és annak mélyéről, valamint a világóceánokról is.

A januári Kincskereső

...Éjjel előtt Zsombó nagymamája, aki a tévét nézte, felébredt, behozott egy nagy tálcát tizenegy pohár málnaszörpvel, hogy most pedig koccintsunk 1979-re, a Nemzetközi Gyermekévre. Fantasztikus, hogy a nagymamák mindent tudnak, mert mi teljesen elfelejtettük, hogy Nemzetközi Gyermekév lesz, márpedig ha ennyi ideig voltunk gyerekek csak úgy, akkor marhasággá volna éppen most lenni. El is határoztuk, hogy egy évet még hosszabbítunk. És erre koccintottunk is. málnaszörpvel" — fejeződik be Janikovszky Éva és Réber László Az úgy volt című képes-rajzos sorozatának legújabb száma a Kincskereső januári számában. Ugyancsak a gyermekévet köszönti a lap hátsó borítóján az illusztrátor, Sulyok Gabriella szép rajza, s új esztendői jókívánságokat tolmácsolnak Weöres Sándor verssorai is.

A bolgár népköltészetet két angyal reprezentálja, külön érdekesség, hogy az egyik Nagy László fordítása, a másik — egy bolgár népdal dallamára — írott költemény Nagy László versével, kézirásával és rajzával jelenik meg. A versek között ta-

lálható Tamkó Sirató Károly két szellemes költeménye, Orbán Ottó, Kovács Lajos, Pass Lajos költeményei. Tóth Béla Legendák a lóról című frásában Mezőhegyes tájéki emberéletet, eseteket villant föl a régi időkben, s kevéscsére háziállatunk, a ló betörésének, tanítójának fáradtságos, szőn munkáját mutatja be. Illés Gyula külföldi ihletű, szép írása — Kamaszmozgás tündérszárnyán — mellett olvasható Sarkadi Imre befejezetlen remeke, a Farkaskaland és Nemere István humoros novellája, A gyűjtő.

Nemrégiben műfordítói pályázatra hívta a Kincskereső a gyermekolvasókat. A mostani számban egy már meglevő szép kezdeményezés, a szentendrei gyerekek Miért csikós a burundik háta? című összeállításból válogatták a címadó megfordítást és a hozzá készült illusztrációt.

Új, egész éves sorozat kezdődik a folyóirat januári számában. Mózer Zoltán kis-lányához. Annyhoz írt leveleinek sorával vezeti el az olvasókat Kodály Zoltán élelművéhez — kitekintve más műfajok, művészeti ágak és a teljes népművészeti hagyatéka felé.

Pályázat üzemi énekkarok alapítására

Üzemi ifjúmunkás énekkarok alapítására hirdetett pályázatot a SZOT és a Kóta a nagy múltú munkás-énekkari mozgalom után-pótlásának elősegítésére.

A pályázaton minden olyan iparvállalat részt vehet, amely munkásifjaitól álló amatőr énekkarok létrehozásával is szolgálni kívánja közművelődési céljait. A részvétel feltétele, hogy a megalakult énekkar tagjainak többsége 25 éven aluli, lehetőleg fizikai dolgozó, valamint szakmunkástanuló legyen.

A felhívás nyomán megalakuló és működő ifjúmunkás énekkarokat jelentős anyagi támogatásban részesítik és a kiemelkedő művészeti és közösségi munkát végző énekkarok további 20 ezer forintot támogatást is kaphatnak. Az énekkarok művészi teljesítményét és közösségi tevékenységét szakemberekből álló zsűri bírálja felül. Eredményt 1980. évi májusban hirdetik meg. A Szombathelyen megrendezésre kerülő munkás dalostáboron hirdetik. A szemlére a legjobbnak ítélt énekkarok kapnak meghívást.

A felhívás nyomán megalakuló és a pályázaton részt vevő ifjúmunkás énekkarok szeptember 30-ig írásban jelentkezhetnek a Kóta titkárságánál (1501. Bp., Vörösmarty tér 1.).

Ajándék — bölcsődének

Az OTP Csongrád megyei igazgatósága lakásépítési és értékesítési osztályán a József Attila brigád a mi-hályteleki Új Elet Tsz-ben társadalmi munkát végzett. A társadalmi munka ellenértékét a társaság 4-es számú bölcsődének ajándékozta fel. A brigád játékokat vásárolt.

Ostor és gyeplő

Avagy az amatőr képzőművészeti mozgalom ellentmondásai

Néhány példa:

1. Pár éve egyik Szeged környéki község kiállítását akart rendezni idős orvosa festményéből. Az átlagon felüli, jól képzett orvos-festő is — mintegy búcsúképpen — kedveskedni akart a község lakóinak, egykori betegeinek, akik között élete javát töltötte. Közbeszült a hivatal: amatőr kiállítás egyedül nem lehet rendezni. Kirendelték hát az idős orvost, a hajtóerő az MSZMP KB művelődési határozata, mely egyértelműen szorgalmazza az öntevékeny művészeti mozgalmakat, támogatja a kollektív művészeti nevelőmunkát, serkenti az amatőrmozgalmak szélesítését, gazdagítását. A vissza-
*
A visszajáró gyeplő viszont, hogy máig rendezetlenek az amatőr képzőművészeti mozgalom terepei, hiányoznak egyértelműen eligazító KRESZ-táblák, s az egyik helyről a másikra dobott labda a legfontosabb láncszemet, magát a mozgalmat hagyja érintetlenül. Mert kik tartoznak az amatőrök táborába? A válasz szinte egyértelmű: s mégis nagyon bonyolult. Legvilágosabban úgy fogalmazhatjuk meg, hogy amatőr az, aki nem tagja a Művészeti Alapnak. Csak hát nem tagja a rajztanári diplomával rendelkező alkotó pedagógus, a naiv festő, az autodidakta alkotó, a szorgos dilettáns és a rajzszakköri tag. Lehetetlen őket egy kalap alá venni.

2. A hivatásos festőművész befejezte a tárlatra jelentkező amatőrök munkáinak zsűrizését, aláírta a jegyzőkönyvet, zsebre vágta a tiszteletdíjat, és elkezdte szólni az amatőrökhöz, mert elszaporodtak, mert mindenáron kiállításokért kopogtatnak, mert elszippantják a profi művészek vásárló közönségét.

3. A szerkesztőségbe csonka kezű férfi kopogtatott, hóna alatt feleségének képeivel. A mórakalmi düledező tanyából hozta az asztalkendőkre festett álomvilágot. Az első festmények a megyei módszertani központnál találtak gazdára, s azóta a naiv alkotó több képét megvásárolta a kecskeméti Naiv Művészek Múzeuma.

4. Egyik, rajztanári diplomát szerzett, de nem pedagógusként dolgozó fiatal alkotó ingerülten kérte ki magának, hogy háromjegyű közös tárlatát amatőr kiállításnak minősítették.

5. Nemrégiben azon folyt a vita, hogy kaphat-e falat a szegedi Képtér termeiben Hemmert János, aki nem tagja a Művészeti Alapnak, igaz ugyan, hogy harmadik osztályos tanár, és egyéni esztendője tevékeny részese a város művészeti életének, s szinte minden azóta

eltelt közös akción, kiállítás-on egyenrangú félként kezelte szervező intézmény, rendező szerv, kritika.

Az amatőrkérdés képzőművészeti életünk legallegrikusabb pontja. Hogy ez így van, talán az előző példák bizonyítják. Hol van hát az igazság? Ki számít amatőrnek, hová tartoznak, ki segíti, ellenőrzi, támogatja, felügyeli tevékenységüket? Az ostar, a hajtóerő az MSZMP KB művelődési határozata, mely egyértelműen szorgalmazza az öntevékeny művészeti mozgalmakat, támogatja a kollektív művészeti nevelőmunkát, serkenti az amatőrmozgalmak szélesítését, gazdagítását. A visszajáró gyeplő viszont, hogy máig rendezetlenek az amatőr képzőművészeti mozgalom terepei, hiányoznak egyértelműen eligazító KRESZ-táblák, s az egyik helyről a másikra dobott labda a legfontosabb láncszemet, magát a mozgalmat hagyja érintetlenül. Mert kik tartoznak az amatőrök táborába? A válasz szinte egyértelmű: s mégis nagyon bonyolult. Legvilágosabban úgy fogalmazhatjuk meg, hogy amatőr az, aki nem tagja a Művészeti Alapnak. Csak hát nem tagja a rajztanári diplomával rendelkező alkotó pedagógus, a naiv festő, az autodidakta alkotó, a szorgos dilettáns és a rajzszakköri tag. Lehetetlen őket egy kalap alá venni.

A megyei módszertani és továbbképző központ nagyon szimpatikus fölmozgása szerint az amatőröket a következő rétegekre lehet bontani: részint szükség van az alkotó rajztanároknak összefogására, hiszen igénylik nemcsak gondolatalki kísérletét, de a közös munkát, az egymástól elvárható kontrollt és nagyban építhető felkészültségükre a megye községeiben folyó esztétikai nevelőmunka, a közös kiállítások vándoroltatása révén előadássoro-

zatok szervezése stb. Külön csoportot képeznek az egyéni amatőr alkotók — körülbelül negyvenen vannak ilyenek a megyében —, ismét más problémák vannak a naivoknak, akik mintegy hatvan-nyolcan élnek Csongrád megyében. Az egyéni alkotók a képzőművészeti körök megyei kiállításain vehetnek részt (rajztanároknak külön tárlatát is megrendezik), s háromévenként alkalom nyílik számukra az országos tárlatokon való részvételre. Ismét külön kezelik a közönségekben dolgozókat. A megyében 24 képzőművészeti kör működik, közülük tizennégy fel-nötteket tömörít (11-nek a vezetője hivatásos művész). A képzőművészeti szakkörök közül kiemelkedik a Szegedi Grafikai Stúdió, mely 1976 óta viseli ezt a legmagasabb szintű amatőröcsoportnak kijáró nevet. E forma lényege, hogy a stúdió tagjai egyenlőleg dolgoznak, de közös műhelyben, egymást kontrollálva. A többi szakkör összetétele korosztály, felkészültség, előképzettség, műfajokat tekintve is meglehetősen heterogén.

Persze máig nincs rendjén a mozgalom közben tartása. A gyakorlati irányítás — szakmai felügyelet, kiállítás-
*
rendezés, zsűrizés stb. — a módszertani központ feladata, az engedélyezés, a megyei tanács művelődési osztályának dolga. (Az már ismét újabb gond, hogy a bejelentési kötelezettségnek még mindig kevesen tesznek eleget, sok az engedély nélküli amatőrötárlat, különösen üzemi és ifjúsági klubokban. Ennek következménye, hogy jelentős számú dilettáns munka, nemegyszer giccszerű nagyközönség elé. Az aztán végképp a nonszensz határát súrolja, hogy az egy alkalomra és egy helyre lezárított anyagot hónapokig vándoroltatják, mint egy diadalmenetet, a megye községeiben.) A megyei módszertani és továbbképzési központ vezetői joggal elégedetlenek a zsűrizés jelenlegi rendszerével. Szakemberek hiányával is küzdenek, szemléletváltozásra is szükség lenne. Egy mobil, nyitott, tágabb körű zsűrizési struktúra megalkotásán gondolkodnak, ahol — uram bocsá! — a közönségnek is lehetne hangja, véleménye. Az is megyei gond — s túlnó minden egyes szerv, intézmény hatáskörén — hogy nincs kiállításrendező csoport, melynek szakemberei, installációs bázisa, meghatározott szemléletű megvezető egy-egy esztendőre a tárlatokat, biztosítaná a ma oly hullámzó színvonalat.

Jó néhány olyan össze-
*
jövetelem, beszélgetésem vettem részt hivatásos művészek társaságában, ahol másról sem esett szó, mint a művészet végvártal fenyegető amatőr támadásáról, a valódi és vált veszélyekről, a vásárlócsábításról és a minőség védelméről. Egy bizonyos: amikor az amatőrmozgalmat támogatásról intézkedő határozat megszületett, nem az amúgy is földuszasztott hivatásos tábor további bővítését célozta. Elsősorban a vizuális nevelés, az esztétikai kultúra színvonalának emelése, a közönségekben végzett alkotómunka volt — ma is az — a cél. Jó magyar szokás szerint lendületünk megint átröpített bennünket ama patás házálatt másik oldalára. Most aztán levelezünk visszahatározóknál, szidkozódva, gyakran intolatoran, vált vagy valódi sérelmek páncéllátában. Ma zunk konstruálta dicsőlen fegyverekkel. Ahelyett, hogy közös dolgainkat közösen megmérnénk, rendeznénk — s mindenki ténne a maga dolgát.

N. L.

Tandí Lajos

Napirenden a Vasváry-gyűjtemény feldolgozása

A Washingtonból nemrég Szegedre hagyományozott Vasváry-gyűjtemény egyelőre még a feldolgozás stádiumában, de már az érdeklődő kutatók rendelkezésére áll.

Mint ismeretes, a szegedi születésű Vasváry Ödön, az amerikai magyarság történetének elhivatott kutatója, aki 1914-től az Egyesült Államokban élt, a maga nemében páratlan adatgyűjteményét, magánkönyvtárát, halála után a szegedi Somogyi-könyvtárra hagyta.

A magyar-amerikai történelmi kapcsolatok, tágabb értelemben az amerikanisztika kutatói számára igen jelentős, de magyar művelődéstörténeti szempontból is nagy értékű hagyatéka az ország különböző részeiből már számos tudományos kutató fil-gyelmét vonta magára.

A mintegy négy század tartomány elhelyezett adattár, a megközelítőleg kétszáz kötetnyi könyv, a bibliográfiával együtt a Közművelődési Palota külön helyiségben talált átmenetileg otthonra, az új könyvtárkomplexum felépüléséig. A gyűjtemény kéziratok, dokumentumok, lapkivágások, nyomtatásban megjelent kiadványok, képek, fényképek, valamint sajtótermékek formájában, tematikailag rendszerezve, betűrend szerint összeállított tartalmazzá a XVI. századi Budai Parmenius István állvilági utazásával kezdődő magyar-amerikai kapcsolatok történetét.

Feltehetőleg legértékesebb részét Kossuth amerikai útjával, illetve a negyvennyolcas emigrációval a polgárháborúban játszott jelentős szerepével foglalkozó anyag képezi. A gyűjtemény becses darabjai közé tartoznak azok a nemrég kiállításra is bemutatott, ritka amerikai művek, melyek nagy részlettel-séggel és teljességgel tudósították az Újvilág közvéleményét a magyar szabadságharc történetéről. Kossuth amerikai látogatásáról. Ezek között találhatjuk például Prágay János honvéd ezredesnek a Magyar forradalom című, 1850-ben New York-

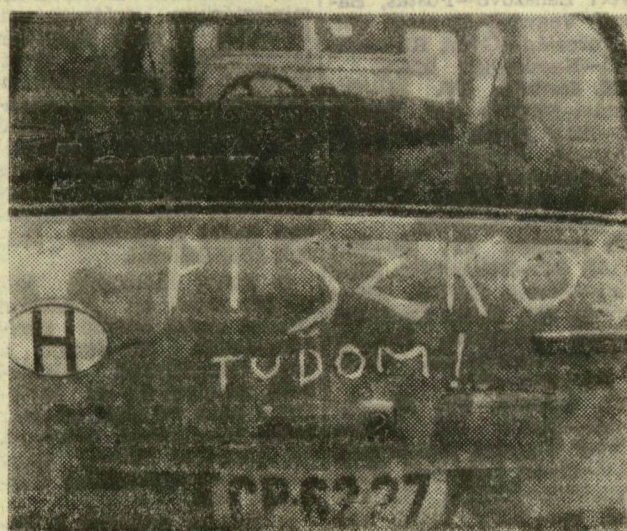
ban elsőként megjelent ilyen tárgyú munkáját, vagy Stille bécsi amerikai követ vas-kos, kétkötetes emlékiratát a negyvennyolcas szabadságharc idejéről; de nem eev magyar vonatkozású, amerikai elnöki dokumentum is fellelhető a gazdag gyűjteményben.

A Vasváry-hagyaték feldolgozásában a legnagyobb feladatot a tudományos kutatómunkát sokban elősegítő, részletes, szakszerű tárgymutatók elkészítése. A Somogyi-könyvtár tudományos munkatársai ezenkívül Magyar Amerika címmel Vasváry Ödön válogatott írásainak gyűjteményes kiadását tervezik a következő években. E munkálatok megkezdéséhez a Magyar Tudományos Akadémia biztosított anyagi támogatást.

Kíváncsú lenne, hogy az immár városunk tulajdonába került gyűjtemény tartalma elsősorban az érdeklődést tanúsító szegedi kutatók kezé nyomán váljék kultúránk közkincsévé.

Csillag András

Jegyzékváltás

Somogyi Károlyné felvétele

Asztalitenisz Super Liga- mérkőzésen

Vereség a csehszlovák válogatottól

Szerdán Miskolcon, a sportcsarnokban telt ház előtt került sor a Magyarországi Csehszlovákia asztalitenisz Super Liga-találkozóra.

Az asztalitenisz-csapatban a magyar csapat vereséget szenvedett, elsősorban Jónyer István indiszpónált játéka miatt. Eredmények:

Orlowski—Klampár 0-2 (-14, -21); Dvoracek—Jónyer 2-1 (-16, 17, 14); Uhlíkova—Oláh 1-2 (-17, 12, -11); Orlowski, Pansky—Jónyer, Klampár 2-1 (-17, 16, 17); Orlowski, Uhlíkova—Jónyer, Szabó 2-0 (13, 19); Dvoracek—Klampár 2-1 (19, -12, 20); Orlowski—Jónyer 2-0 (13, 11).

A Super Liga-mérkőzés végeredménye:

Csehszlovákia—Magyarország 5-2.

Kosárlabda MNK

Megyei előselejtező

A Csongrád megyei TSH Kosárlabda Szakszövetsége január 28. és február 28. között bonyolítja le az MNK megyei előselejtező mérkőzéseit. Az egyesületek egy női és egy férficsapatot indíthatnak — az NB II-es egyesületek részvétele kötelező —, a megyei bajnokok az országos selejtező első fordulójában kapcsolódnak be a küzdelembe. A mérkőzősorozatot a nevezett csapatok számától függően körmérkőzéses, vagy egyfordulós kiesési rendszerben rendezik a szövetség. A sorsolás január 23-án délután 5 órakor lesz a TSH-ban. Nevezési határidő: 1979. január 22.

Balatonfüreden a Szegedi Dózsa

A Szegedi Dózsa NB II-es labdarúgó-csapatja tegnap új színhelyen, Balatonfüreden készül a tavaszi idényre. Szerdán reggel 19 játékos — Tóth, Makai, Pozsár, Zódi, Bíró, Magyar, dr. Emődi, Nagy, Pócsik, Pipicz, Csomor, Lajányi, Németh, Szamoszegi, Kanász, Kun, Mohácsi, Szabó L., Szabó Gy. —, valamint dr. Reményik László vezető edző, Széll József pályaedző, Temesvári Mihály technikai vezető és Pióker Sándor gyúró kelt útra.

Elutazásuk előtt dr. Reményik Lászlótól érdeklőnk a csapat programjáról. Január másodikán

„Nemcsak kézilabdázásból áll a világ”

Beszélgetés dr. Bérczi Mihállyal,
a Volán SC elnökével

Városunkban, de határain túl, Csongrád megyében és az ország más területein is legtöbb sportembernek, a szurkolóknak a Szegedi Volán SC-ről szinte csak a kézilabdázás jut eszébe. Legtöbbjük hajlamos arra, hogy a kézilabdások jó vagy gyengébb eredményei alapján ítélje meg a sportklub munkáját, amin nem is lehet csodálkozni. A velük szemben támasztott elvárások, igények érthetően magasak, hiszen az elmúlt három évben halmozódtak a sikerek, általuk pedig hatványozódott népszerűségük.

Mégsem volna helyes, ha csak az ő eredményeiket tekintenénk értékmérőnek, és mondanánk véleményt az egyesületben végzett munkáról. A Volán SC belső életéről, a szakosztályok — asztalitenisz, kézilabda, motorsport, tömegsport — munkájáról dr. Bérczi Mihállyal, a klub elnökével beszélgettünk.

— Előjáróban szeretnék eloszlatni egy tévhitet, mégpedig azt, hogy engem csak a kézilabdacsapat sorsa érdekel. Nem így van, mondhatom azt is, nemcsak kézilabdázásból áll számomra a világ. Nekem szívügyem a többi sportág is. Most ne említsék, a tavalyi Szegeden lebonyolított, a kezdetől közel húsz ezer fiatalat megmozgató II. Volán Spartakiád tömegsportverseny — Szegedről ezerötszázan vettek részt — valamennyi számát figyelemmel kísértem, érdekelt, milyen eredményeket érnek el vállalatunk dolgozói.

— A közel kétszáz versenyzőt számláló klubnak mik a tervei, célkitűzései?

— Véleményem szerint egy egyesület vezetésének tisztában kell lennie, mire képesek, erőik milyen nagyságú és nehézségi fokú feladatok megoldására elegendőek. Csak olyan célokat szabad megjelölni, amelyek a reális lehetőségek számbavételével elérhetőek. Ehhez megfelelő emberekre, anyagi bázisra van szükség. Mi szerencsésnek mondhatjuk magunkat, erkölcsileg, anyagiilag erős Volán vállalat áll mögöttünk. A több ezer fős kollektíva társadalmi tevékenységével is biztosítja, hogy jó sportot csináljunk. Nemes megnyilvánulása volt a dolgozóinknak a Navos úti pályánk megépítéséhez nyújtott önzetlen segítsége; három szakosztályunk lett ott otthonra. Elképzelésünk — mindent meg is teszünk érte —, hogy a három szakosztályunk valóban minőséget képviseljen. A kézilabdázók mellett a salakmotorosoknak és a crossozóknak az országos élvonalat képviselők közé kell verkedniük magukat, de az asztaliteniszezőknek is megvan a

lehetőségük, hogy ha nem is NB I-es szinten, NB-s szinten képviseljék egyesületünket.

— A klub a vállalat sportolóját nemcsak versenyzőként tartja számon... Hallhatnánk erről is?

— Természetesen. Igen fontosnak tartom, hogy sportolóinkkal magánemberként is foglalkozzunk. A játékosok sikereit „szállító” évei gyorsan elillannak, tovaszállnak, következnek a szürke hétköznapiak. A vállalat gazdasági vezetőiként arra is kiterjed a figyelmem, hogy a játékosok a verseny mellett készüljenek az életre is, szakmát szerezzenek. Nálunk szinte kötelező a továbbtanulás, az önképzés, a szakmai munkában minőségi szinten való részvétel. Büszkék vagyunk rá, jóleső érzéssel tölt el bennünket, hogy az aktív sportolástól visszavonuló versenyzőink megtalálják helyüket a vállalatnál, megbecsült dolgozókként vesz-

nek részt a munkában. Sportolóinkkal kapcsolatos törekvéseink között fő helyet foglal el az a célkitűzésünk, hogy olyan testileg-lelkileg kiegyensúlyozott embereket neveljünk, akik a társadalomban, az élet különböző területein is megállják helyüket.

— Sportegyesületünk tevékenysége harmonikusan illeszkedik vállalatunk életébe, mivel eredményeinkről propagálják bázisszervünk és viszont. A kitűzőnek minősíthető összhangot, további fokozását lényeges politikai feladatnak tekintjük, mert elsősorban ebben rejlik sikereink titka. Mint izzig-vérig sportember, mint a klub elnöke, mi mást mondhatnék, eddig is mindent megtettünk — ezután sem lesz másként —, hogy terveinket maradéktalanul megvalósíthassuk — fejezte be nyilatkozatát dr. Bérczi Mihály, a Volán SC elnöke.

Teke

Az NB I tavaszi sorsolása

Férfiak

I. forduló, I. 27-28.: Pápai Vasas—DÉLÉP, FTC—MOM, Csepel—Sopron, Győri Richards—BKV Előre, Pécsi Gáz—Szolnoki MÁV, Sabaria—Postás SE.

II. forduló, II. 3-4.: Postás—Pécsi Gáz, Szolnoki MÁV—Győri Richards, BKV Előre—Csepel, Sopron—FTC, MOM—Pápai Vasas, DÉLÉP—Sabaria.

III. forduló, III. 17-18.: Pápai Vasas—Sopron, FTC—BKV Előre, Csepel—Szolnoki MÁV, Győri Richards—Postás, Pécsi Gáz—Sabaria, DÉLÉP—MOM.

IV. forduló, IV. 24-25.: Pécsi Gáz—DÉLÉP, Sabaria—Győri Richards, Postás—Csepel, Szolnoki MÁV—FTC, BKV Előre—Pápai Vasas, Sopron—MOM.

V. forduló, V. 10-11.: Pápai Vasas—Szolnoki MÁV, FTC—Postás, Csepel—Sabaria, Győri Richards—Pécsi Gáz, MOM—BKV Előre, DÉLÉP—Sopron.

VI. forduló, VI. 17-18.: Győri Richards—DÉLÉP, Pécsi Gáz—Csepel, Sabaria—FTC, Postás—Pápai Vasas, Szolnoki MÁV—MOM, BKV Előre—Sopron.

VII. forduló, VII. 31-IV. 1.: Pápai Vasas—Sabaria, FTC—Pécsi Gáz, Csepel—Győri Richards, Sopron—Szolnoki MÁV, MOM—Postás, DÉLÉP—BKV Előre.

VIII. forduló, VIII. 7-8.: Csepel—DÉLÉP, Győri Richards—FTC, Pécsi Gáz—Pápai Vasas, Sabaria—MOM, Postás—Sopron, Szolnoki MÁV—BKV Előre.

IX. forduló, IX. 14-15.: Pápai Vasas—Győri Richards, FTC—Csepel, BKV Előre—Postás, Sopron—Sabaria, MOM—Pécsi Gáz, DÉLÉP—Szolnoki MÁV.

X. forduló, X. 21-22.: FTC—DÉLÉP, Csepel—Pápai Vasas, Győri Richards—MOM, Pécsi Gáz—Sopron, Sabaria—BKV Előre, Postás—Szolnoki MÁV.

XI. forduló, XI. 28-29.: Pápai Vasas—FTC, Szolnoki MÁV—Sabaria, BKV Előre—Pécsi Gáz, Sopron—Győri Richards, MOM—Csepel, DÉLÉP—Postás.

Nők

I. forduló, I. 27-28.: Postás SE—Békéscsabai Előre, Sárkus, Építők SC—Kánizsa sör, BKV Előre—Győri Richards, SZEOL AK—

Kecskeméti MÁV, Győri Lenszövő—FTC, Bakony Vegyész—Kőbányai Porcelán.

II. forduló, II. 3-4.: K. Porcelán—Győri Lenszövő, FTC—SZEOL AK, Kecskeméti MÁV—BKV Előre, Győri Richards—Építők SC, Kánizsa sör—Postás, Békéscsaba—Bakony Vegyész.

III. forduló, III. 17-18.: Postás—Győri Richards, Építők SC—Kecskeméti MÁV, BKV Előre—FTC, SZEOL AK—K. Porcelán, Győri Lenszövő—Bakony Vegyész, Békéscsaba—Kánizsa sör.

IV. forduló, IV. 24-25.: Győri Lenszövő—Békéscsaba, Bakony Vegyész—SZEOL AK, K. Porcelán—BKV Előre, FTC—Építők SC, Kecskeméti MÁV—Postás, Győri Richards—Kánizsa sör.

V. forduló, V. 10-11.: Postás—FTC, Építők SC—K. Porcelán, BKV Előre—Bakony Vegyész, SZEOL AK—Győri Lenszövő, Kánizsa sör—Kecskeméti MÁV, Békéscsaba—Győri Richards.

VI. forduló, VI. 17-18.: SZEOL AK—Békéscsaba, Győri Lenszövő—BKV Előre, Bakony Vegyész—Építők SC, K. Porcelán—Postás, FTC—Kánizsa sör, Kecskeméti MÁV—Győri Richards.

VII. forduló, VII. 31-IV. 1.: Postás—Bakony Vegyész, Építők SC—Győri Lenszövő, BKV Előre—SZEOL AK, Győri Richards—FTC, Kánizsa sör—K. Porcelán, Békéscsaba—Kecskeméti MÁV.

VIII. forduló, VIII. 7-8.: BKV Előre—Békéscsaba, SZEOL AK—Építők SC, Győri Lenszövő—Postás, Bakony Vegyész—Kánizsa sör, K. Porcelán—Győri Richards, FTC—Kecskeméti MÁV.

IX. forduló, IX. 14-15.: Postás—SZEOL AK, Építők SC—BKV Előre, Kecskeméti MÁV—K. Porcelán, Győri Richards—Bakony Vegyész, Kánizsa sör—Győri Lenszövő, Békéscsaba—FTC.

X. forduló, X. 21-22.: Építők SC—Békéscsaba, BKV Előre—Postás, SZEOL AK—Kánizsa sör, Győri Lenszövő—Győri Richards, Bakony Vegyész—Kecskeméti MÁV, K. Porcelán—FTC.

XI. forduló, XI. 28-29.: Postás—Építők SC, FTC—Bakony Vegyész, Kecskeméti MÁV—Győri Lenszövő, Győri Richards—SZEOL AK, Kánizsa sör—BKV Előre, Békéscsaba—K. Porcelán.

A Pamír kék köve

Marco Polo, a vakmerő velencei világtutató így emlékezett vissza pamíri tartózkodására: „Ebben az országban olyan kővek vannak, melyekből azúrfesték állítható elő: mégpedig nagyszerű azúrfesték, a legjobb a világon...”

Marco Polo hét évszázaddal ezelőtt utazott a messzi tájakra, a pamíri azúr híre azonban még ennél is régebb. Ebből készült tárgyakat találtak az egyiptomi fáraók temetkezési helyein, ilyen kővekbe vésték bűvés varázsigéiket az ókori India és Babilon papjai. A „világ tetejéről” származó élénk kék színű kővecskékkel ékesítették a kínai mandarinok díszsapkáját, viselőik kivételes érdemeik jeléül. A J. Fersman akadémikus szerint a lazurit olyan kő, amely a földi civilizáció egész, hosszú történetén végigvonul.

A pamíri lazurit arról is ismert, hogy már réges-régen alkalmazták a festészetben. Ebből készítették a természetes ultramarin festéket, amelyet előszeretettel használtak a reneszánsz mesterek. E festéknek köszönhető, hogy mindmáig nem halványultak el Raffaello és Perugino, Michelangelo és Leonardo da Vinci, Tiziano és Botticelli képeinek bámulatos égszínkéék színárnyalatai...

A XVIII. században a bokharai és az afgán keskedők nagy tételekben szállították a pamíri lazuritot Oroszországba, ahol ezzel a bécse kővel a fejlődő Pétervári palotát ékesítették. És bár Grigorij Peremikov orosz mesterember a Bajkálon túl hamarosan szítenek belőle, (BUDAPEST—APN)

lyét, a „világ tetejéről” származó lazurit iránti kereslet cseppet sem csökkent: szibériai társa nem volt annyira élénk színű, és mint II. Katalin cárnő megállapította — nem is volt olyan szép.

Az emberek azonban nehezen férték hozzá a pamíri drágakőhöz. Csak a legelszántabb kutatók jutottak el nyomban a gleccserek és a hólepte hegycsúcsok között, öt kilométer magasságban meghúzódo Ljadzsvar-Darához, a Kék Szakadéig. A XIX. században pedig az odavezető egyetlen ösvényt kőomlás temette be, és így egyáltalán nem lehetett a bécse kő lelőhelyéhez hozzáférni. A pamíri kék kőhöz vezető utat a szovjet geológusok tárták fel újra. 1930-ban a pamíri-tadzsik expedíció kicsiny csapata felkapaszkodott a Ljadzsvar-Darához. Újabb egy év múlva tevékeny ösvényt vágtak, s megkezdődött a nagyszerű nyersanyag elszállítása a leningrádi Orosz Drágakövek Tröszt feldolgozó üzemébe.

A gazdag lelőhely kiaknázásának minőségileg új szakasza kezdődött a hatvanas években, amikor a pamíri helikopterpilóták megnyitották az idevezető légi útvonalat, a helyszínre szállították a szükséges fejlesztési berendezéseket. Míg a lazuritot azelőtt csak a reszkedők nagy tételekben lehetőséget nyílt arra, hogy hozzáférjenek a legfontosabb lelőhelyekhez. A kitermelt lazuritömböket helikopterek szállították el, s ékmikrov orosz mesterember a szereket, dísz tárgyakat készítenek belőle. (BUDAPEST—APN)

Imponáló kulturális eredmények

A forradalom győzelme óta eltelt húsz esztendő alatt Kubában a kultúra rendkívül dinamikus fejlődött. Ez közvetlen eredménye annak a kormánypolitikának, amely az alkotó tevékenység virágzását hivatott előmozdítani, annak minden megnyilvánulásában.

Armando Hart Davalos, Kuba kulturális minisztere a Prensá Latina hírügynökségének adott interjújában hangsúlyozta, hogy a forradalom nemcsak a kultúra fejlődésének kedvező feltételeit teremti meg, hanem olyan művészeti és irodalmi potenciált is, amely 1959. előtt nem létezett. Az országban egész sor kulturális intézmény jött létre. Ezeknek az intézményeknek az a rendeltetésük, hogy elősegítsék a munka további kibontakozását. Így a kultúra kérdéseivel foglalkozó népi tanács hivatott összehangolni a különböző társadalmi és tömegszervezetek, valamint a kulturális minisztérium erőfeszítéseit. Létrejött a zene fejlődését tanulmányozó Jose Martí Központ, a műemlékvédelmi nemzeti bizottság. Létszámában megerősödött a kubai írók és művészek szövetsége, amelynek tagzatai egyes tartományokban már megalakultak, más tartományokban pedig a jövőben fogják megalakulni.

A kubai kulturális miniszter kitért az Amerikai Otthon egyre bővülő tevékenységére. Ez annak a nagy tekintélynek köszönhető, amelyet ez az intézmény húsz év alatt az egész Latin-Amerikában kivívott. Az Amerikai Otthon nagy jelentőségű nemzetközi központtá vált. A kultúra területén a kubai forradalom jelentős sikereket ért el. A kubai kultúra miniszter kitért az Amerikai Otthon egyre bővülő tevékenységére. Ez annak a nagy tekintélynek köszönhető, amelyet ez az intézmény húsz év alatt az egész Latin-Amerikában kivívott. Az Amerikai Otthon nagy jelentőségű nemzetközi központtá vált. A kultúra területén a kubai forradalom jelentős sikereket ért el.

kere volt a nemzeti színjátszás létrehozása. Nemzetközi tekintélyének bizonyítékai például azok a díjak, amelyeket a kubai film- és művészek különböző fesztiválokon kaptak.

A kiadói tevékenység is fejlődik. Guantanamóban például megnyílt a Juan Marinello nevét viselő nyomdakombinát, amelyet évi 20 millió könyv kibocsátására terveztek. Ez és más kiadó-vállalatok milliós példányszámokban jelentenek meg könyveket, hogy kielégítsék a lakosság legszélesebb rétegeinek szükségleteit és érdeklődését. Kubai formatervezőket és grafikusokat magas díjakkal tüntettek ki nemzetközi kiállításokon és vásárokon.

Az országban mind nagyobb méreteket ölt és tökéletesedik a népi alkotóművészet is. A diákok munkások, parasztok százai fejlesztik adottságaikat a művészet minden ágában: festészetben, táncban, színházművészetben, zenében, énekben stb. Jelentősen kibővült a művészeti oktatás, tökéletesednek módszerei és programjai. Az Alisja Alonso vezetésével álló kubai nemzeti balett külön figyelemre méltó. A balett számos kőműves művészeti emléket vitt ki művészetének magas színvonalával.

Mindezek a kulturális sikerek nemcsak Kuba nemzetközi tekintélyét erősítették, de nagyban hozzájárultak ahhoz is, hogy a kis Karib-tengeri ország szoros kulturális kapcsolatokat építsen ki a szocialista országokkal, külön Latin-Amerika, Ázsia és Afrika sok fejlődő országával is. (BUDAPEST—PRENSA LATINA)

Gazaratás

molnar Jozsef felvétele

Ha már a gáz kell vágni, akkor nincs minden rendjén. De néha előfordulhat, hogy éppen az időjárás miatt. Az történt ugyanis a szegedi Felzabados Tsz.-ben, hogy a viesség miatt nem tudták megkapni a tölgyfák között, s szinte pilanák alatt éz szűktek a gazok. Amikor oda jutottak volna, akkorára meg elzáradt, s így már nem sok kárt tesz a földben. Most, hogy a tél engedi, behozták az időt, learatják a gázabát. Úgyes masinával megborotválják a földet úgy, hogy a kis tölgyfáknek sem lesz bajuk. Képünkön Sándor Ferenc géppel vágja a gáz, a sándorfalvi út menti táblán

SZEGEDI ZENEMŰVÉSZEK A FÉSZKÉBEN

A budapesti Fészek Művészklub holnap, pénteken este 8 órakor kezdődő programján szegedi zeneművészek is, közreműködnek. Bereményi Géza író, Tóth Bálint költő és Varsányi Ferenc rajzfilmrendező mellett Huszár Lajos szegedi zeneszerző is bemutatkozik: Öt zongoradarab című kompozícióját Kerek Ferenc játssza. A műsor házigazdája Czigány György lesz.

Földrengés Iránban

Becslések szerint mintegy ezer ember vesztette életét az iráni földrengés következtében, amely kedden rázta meg az ország északi részeit. A katasztrófa sújtotta körzetben, Khorasán tartományban, három falu esett a földmozgás epicentrumába. Itt összesen ezernyolcszázan éltek. A Vörös Oroszlán és Nap, a Vöröskeresztnek megfelelő iráni szervezet mentőosztagai eddig 199 személy holttestét emelték ki a romok

BÁNYAOMLÁS

Bányaomlás történt tegnap a Dorogi Szénbányák mogorós-bányái üzemében. A gépek átszerelése közben váratlanul nagy mennyiségű kőzet omlott le, és maga alá temette az ott tartózkodó négy bányászt. A mentést azonnal megkezdtek, s a bajbajutott bányászokat rövid idő alatt sikerült kiszabadítani a több köbméternyi omladék alól. Jurásek Gyula 38 éves villanyszerelő, sárisápi lakost életveszélyes sérülésekkel szállították az esztergomi kórházba. Három társa könnyebb sérülést szenvedett, őket elsősegélynyújtás után hazaengedték.

Gyász-közlemények

Fájó szívvel tudatjuk, hogy a felejtethetlen nagynéni, **ÖZV. BALOGH JÁNOSNE** Czirók Julianna, életének 90. évében rövid, de súlyos szenvedés után elhunyt. Temetése január 18-án 13 órakor lesz a Belvárosi temető ravatalozójából. A gyászoló család. 1331

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a felejtethetlen feleség, **ÖZV. BALOGH JÁNOSNE** Czirók Julianna, életének 90. évében rövid, de súlyos szenvedés után elhunyt. Temetése január 18-án 13 órakor lesz a Belvárosi temető ravatalozójából. A gyászoló család. 1331

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a felejtethetlen feleség, **ÖZV. BALOGH JÁNOSNE** Czirók Julianna, életének 90. évében rövid, de súlyos szenvedés után elhunyt. Temetése január 18-án 13 órakor lesz a Belvárosi temető ravatalozójából. A gyászoló család. 1331

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a felejtethetlen feleség, **ÖZV. BALOGH JÁNOSNE** Czirók Julianna, életének 90. évében rövid, de súlyos szenvedés után elhunyt. Temetése január 18-án 13 órakor lesz a Belvárosi temető ravatalozójából. A gyászoló család. 1331

metésén megjelentek, részvétükkel és virágokkal mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család. 1321

Köszönetet mondunk mindazoknak a rokonoknak, ismerősöknek, akik felejtethetlen halottunk, **NAGY FERENC** temetésén megjelentek, részvétükkel és virágokkal mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család. 1316

Köszönetet mondunk mindazon rokonoknak, ismerősöknek, akik felejtethetlen halottunk, **NAGY FERENC** temetésén megjelentek, részvétükkel és virágokkal mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család. 1313

Köszönetet mondunk mindazoknak a rokonoknak, ismerősöknek, akik felejtethetlen halottunk, **TORMA LAJOSNE** te-

Vigyázat, nem én vagyok!

Szakállas vagyok, ami persze a legkevésbé sem tartozik az olvasóra, s kivételes alkalom, hogy magánygyembe bele kívánom keverni. Ugyanis nagy kérdést tettem fel: azonos vagyok-e saját magammal? En úgy tudtam, igen, de most már ebben egyáltalán nem vagyok biztos. Állítólag szélhámoskodok. Leszólítok embereket utcán, és mindenféle hülyeséggel molesztálom őket. Aztán meg megy a „drót”, hogy engem aztán igazán nem értenek, mi minden nem jut az eszembe. A jól értesültek ilyenkor összeráncolt homlokkal valamilyen régi tapasztalatot felidézve mondogatják, „hogy az újságírók ugyebár bizonyos szabadságot élveznek”, annyiban legalábbis, hogy egy témához sokféle úton közelíthetnek, csak egyért felelnek a fejükkel, azt írják, amit valóban megtudtak. Aztán, hogy ehhez akár úgy jutnak el, hogy felvéve a Hivatalos Ember pózát, odaállnak X elvtárs elé, s Nyilatkozatot kérnek tőle, aki persze készséggel nyilatkozik, és elmondja, mondjuk, hogyan dolgozik egy munkás a gép mellett, hogyan söprik az utcát, netán hogyan kotorják a kéményt mások. Van persze másik út is. Nevezetesen az, hogy a tollforgató nem kérdezi — csinálja.

Úgy látszik ez az én bajom. Innen ered, hogy most órák állók a tüdő előtt s nézem, én vagyok-e én, vagy csak úgy simán meghülyültem. Voltam már ugyanis szemetes, utca-seprő, lemezgyári munkás, mosogató, de útonálló még nem. Illetve legalábbis úgy tudom. Mégis gyanúsán néznek rám, már megint miket eszeltem ki. Mondja az ismerősöm, hogy leszólította az a szakállas újságíró, majd egy hirtelen mozdulattal elővett a zsebéből egy vasdara-

bot, a páciens orra alá dugta, s megkérdezte: mondja, kérem, ez maga szerint kicsoda, magának van-e ilyen, továbbá, mire használják? A szerencsétlen leszólított csak hebeg-habog, nem lévén vasdaráb-felhasználási alapismerete, s magában szidja ezt a pihent agyú embert, miért molesztálja. Így megy ez percekig, míg végül az illető bemutatózik: Igriczi Zsigmond vagyok. a Délmagyarország munkatársa. Na, gondolja az ismeretlen járőkelő, legalább most már van kit szidnom. És maga is terjeszti, az az Igriczi, a szakállas koma. Nos, ez utóbbi stim- csak mielőtt ne adj isten vasdaráb helyett késsel, esetleg pisztollyal állítanék saját nevem alatt a tisztelt olvasó elé a szegedi utcán, sietve kijelentem: az az ember nem én vagyok!

Éppen ezért felhatalmazok mindenkit, aki szakállas alteregómmal találkozik, az első kérdésnél vágja őt jó szájon, és ha legfeljebb mégis én vagyok... csodálkozhatunk mind a ketten...

Igriczi Zsigmond

Hideg idő

Várható időjárás csütörtök estig: változóan felhős idő, többfelé, elsősorban nyugaton havazás. Hajnalban, főként keleten sok helyen köd. Mérsékelt, időnként kissé élénkebb, változó irányú szél. A várható legmagasabb nappali hőmérséklet csütörtökön mínusz 8—mínusz 13 fok között.

Járhatóak a főútvonalak

Négyszázhetvenhárom hóeltakarító gép dolgozott tegnap éjszaka folyamán szerte az országban a még járhatatlan fő-, illetve alsóbbrendű utak megtisztításán. Szerda reggelre valeny nyi fő közlekedési utat járhatóvá tették. Sikerült utat végni a 86-os számú fő közlekedési út Mosonmagyaróvár és Jánossomorja közötti szakaszát borító, helyenként két méter magas hótorlaszokba is. Ez az út-szakasz egyelőre csak egy nyomtáv szélességben járható, a forgalmat irányítják.

A Dunántúlon Győr, Vas, Zala és Veszprém megyében sikosak a főútvonalak, de helyi sikkosság nehezíti a forgalmat Bács, Borsod, Hajdú, Tolna, Somogy, Fejér és Komárom megyében is.

Az alsóbbrendű utakon rosszabb a helyzet: Vas megyében Sárvár térségében tegnap teljes egészében Szombathely környékén pedig 70 százalékban járhatatlanok. Sok volt a járhatatlan alsóbbrendű út Győr-Sopron megyében Győr, Csorna és Fertőszentmiklós térségében, valamint Veszprém megyében.

A Ferihegyi repülőtérről tegnap az összes induló járat felszállt. A MÁV és a Volán is elindította a menetrend szerinti járait.

(MTI)

MAGYAR FILMSIKER

Fábri Zoltán Magyarok című alkotása nyerte a díjakat, az „Arany pávát” a 7. nemzetközi új-delhi filmfesztiválon, amely tegnap fejeződött be.

lottunk, **VASS ANTALNE** temetésén megjelentek, részvétükkel és virágokkal mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család. 1324

Fájó szívvel tudatjuk, hogy drága fő férj, felejtethetlen felesége, **FARKAS JÁNOS** 78 éves korában, 1979. január 16-án, kedden 13.30 órakor váratlanul elhunyt. Temetése január 19-én, pénteken délelőtt 11 órakor lesz az Új-szegedi temető ravatalozójából. A gyászoló család. 1324

Tudatjuk, hogy edesanyánk, **ÖZV. HARVATH JÓZSEFNE** Kármán Irén hamvasztás utáni búcsúztatása 1979. január 20-án 13 órakor lesz a Református temető ravatalozójából. A gyászoló család. 1314

Ertekezünk mindazokat, akik ismerik és szeretik, **RENE JÓZSEF** szilveszteri, hogy hamvasztás utáni búcsúztatása január 23-án 13 órakor lesz az új Belvárosi temetőben. A gyászoló család. 1313

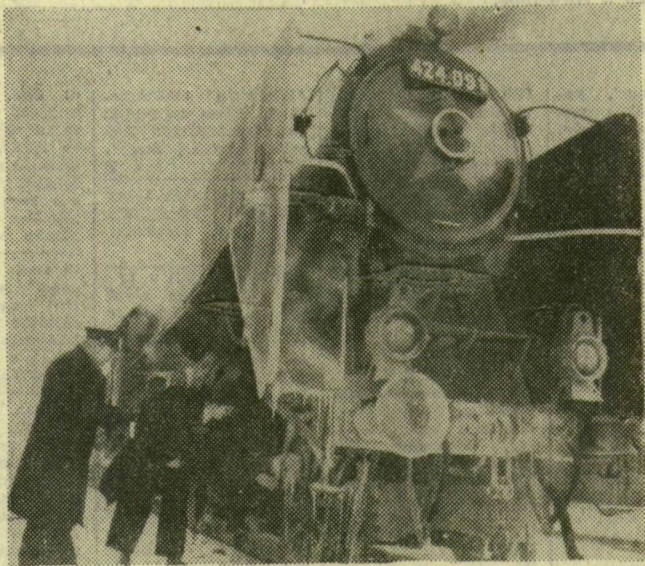
Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **SZABÓ BAYNTNE**, életének 52. évében elhunyt. Gyászoló gyerekek.

Fagyra ébredtünk

Kemény fagyra ébredtünk tegnap reggel, zúzmarás fák, jégcsapok jelezték, hogy még javában tart a tél, nem könnyű a szabadban dolgozóknak.

A Közlekedési Vállalat szereőinek sok munkát adtak a lefagyott villamok. Ahol szűk-ég volt rájuk, ott azonnal megjelentek, nem is volt nagyobb zökkenő a közlekedésben

Gőzölgve, fűzőgve érkezett a békéscsabai személyvonat, sűrűn álló jégcsapok borították a 424-es oldalát

SZOLNOKI KULTURÁLIS HETEK

Szamos művészeti ágazat képviselői adnak találkozókat egymásnak 1979 tavaszán a kilencedik alkalommal megrendezésre kerülő szolnoki kulturális heteken. A városi tanács által készített színes program áprilistól júniusig kínál élményeket a tánc, a zene, az irodalom, a képzőművészet kedvelőinek. A hagyományokhoz híven ezúttal is kiemelkedő esemény lesz a májusi országos néptáncfesztivál, amelynek résztvevői a legjobb aranydiplomás amatőr együttesek a Jász-kun-díjért és a nívódíjért versengenek. A Tiszaparti város fesztiválján, adnak egymásnak randevút hazánk jeles szimfonikus zenekarai. Júniusban a szövetségi kórusok országos dalostárlakozójára kerül sor a megyeszékhelyen. A program keretében látják vendégül a katonai főiskolák művészegyütteseit, amelyek kétvétenként tartják fesztiváljukat Szolnokon.

FELSZERELÉS A KÓRHÁZAKNAK

Több mint 220 millió forint értékű egészségügyi berendezésekkel szereli fel 1980. augusztus 20-ig az épülő délpesti kórházat a Medicor-művek. Az első berendezéseket már a helyszínre szállították.

Csonttollúak Szegeden

Süt a nap, de nem olvad a fagyos hó, csak csillog. A Móra-park csodálatosan ragyogó, tündéri fehér világa messziről nézve egybefolyik a ködös szemhatárral. A nagy fehérségből annál élesebben válik ki egy madár-csapat sötét foltja, amely az öreg tölgy koronájában sötétlik.

Csin-csin-csin... A csonttollú rázza így torkában kicsiny csengettyűjét. Egy a csapat, 13 madár, január 8-án jelent meg először Szeged környékén, eddig a Belvárosi temető celtis- és csipkebogyó termését eszegették. Táplálék fogytán január 16-án bekényszerültek a Belvárosi forgatagába. Európa és Ázsia messzi északi tájain honos, de különösen szigorú teleken tömegesen özönlik délre. Érdekes, hogy az idei télen — a nagy hideg ellenére — csak kis csapata mutatkozott ez ideig. Színes madár! Az egész test vörhenyesbarna. A szárnytollak végén keskeny sárga szegély van, a másodikrendű evezők tollgerincén sajátosan megnyúlt, kiszélesedett szarulemezeket találunk. Néha a farktollak végén is előfordulnak ezek az élén piros szaruképződmények, ezért kapták a csonttollú nevet.

Napközben felkeresik a Lenin körút celtisfáit és kedvelik a japánakác és a berkenye termését is. Hangjuk hol itt, hol ott csilingel a város téli forgatagában.

Este már fent van a hold, a dermesztő hidegben a halvány téli ég is hósvatagnak tetszik. Fázósan bújnak össze az évszázados tölgy koronájában és narázló vértükben a norvég tajak emléke kering.

Es az esti hideg szél. a parti szél ott muzsikál a zajló Tisza felett...

Csizmazia György

JOGÁSZ A CSALÁDBAN

A szőregi Tömörkény István Művelődési Ház nyugdíjas klubjában ma, csütörtökön délután fél 5 órai kezdettel rendezik meg a Jogász a családban című előadássorozatot következő előadását. Ezúttal dr. Doboz Levente az eltartási szerződésekről és az új öröklési törvényről tart előadást, majd válaszol az érdeklődők kérdéseire.

DÉLMAGYARORSZÁG

A Magyar Szocialista Munkáspárt Szeged városi Bizottságának naplaja Főszerkesztő: F. NAGY ISTVÁN Főszerkesztő-helyettes: SZ. SIMON ISTVÁN Kiadja a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat Feltetős kiadó: KOVÁCS LÁSZLÓ Szerkesztőség és kiadóvállalat: Szeged Tanácsköztársaság útja 10. Sajtóház 6780 - Telefon: 12-633

A lapot nyomja: Szegedi Nyomda Szeged, Bajcsy-Zsilinszky utca 28. - 6720 Nyomdaigazgató: DOBÓ JÓZSEF Terjeszti a Magyar Posta

Előfizethető a hírlapkiadás postahivataloknál és kézbesítőknél Előfizetési díj február 1-től egy hónapra 30 forint, negyedévre 90 forint, egy évre 360 forint Index: 25 053 ISSN: 0133-425 2